

«Ֆարթ Բանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

2024թ. սեպտեմբերի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար

Բովանդակություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	5
2. Պատրաստման հիմունքներ	5
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	6
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	20
5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21
6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	22
7. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	22
8. Ներդրումային արժեթղթեր	23
9. Հաճախորդներին տրված վարկեր	23
10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	27
11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	28
12. Ոչ նյութական ակտիվներ	29
13. Հարկում	30
14. Կարկային կորուստների գծով ծախս	32
15. Այլ ակտիվներ	32
16. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	33
17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	33
18. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	34
19. Այլ փոխառու միջոցներ	34
20. Վարձակալության գծով պարտավորություններ	35
21. Այլ պարտավորություններ	35
22. Սեփական կապիտալ	35
23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	36
24. Չուտ տոկոսային եկամուտ	37
25. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	38
26. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր	38
27. Ռիսկերի կառավարում	39
28. Իրական արժեքի չափում	51
29. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ գրավադրված ակտիվներ	55
30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում	56
31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ	56
32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն	58
33. Կապիտալի համարժեքություն	58

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

2024 թվականի Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	30/09/24	31/12/23
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	14,721,228	10,984,112
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	2,325,206	964,295
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	8	2,262	0
Ներդրումային արժեթղթեր	8	12,194,118	5,258,863
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	6,330,251	3,126,410
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր		13,472,853	0
Հաճախորդներին տրված վարկեր	10	152,980,379	88,772,092
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	11	6,262,730	254,628
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	12	4,103,134	3,829,455
Ոչ նյութական ակտիվներ	13	1,803,900	1,402,503
Այլ ակտիվներ	15	3,087,331	2,413,495
Ընդամենը ակտիվներ		217,283,392	117,005,853
Պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	7	3,104	0
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	16	106,434,181	34,325,150
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	17	12,802,962	8,011,202
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18	10,681,658	5,964,869
Այլ փոխառու միջոցներ	19	13,367,127	7,934,059
Պարտավորություններ վարձակալության գծով	20	1,701,007	1,754,993
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		627,714	1,620,547
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	14	1,699,664	1,636,032
Այլ պարտավորություններ	21	1,546,599	1,774,439
Ընդամենը պարտավորություններ		148,864,015	63,021,290
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	22	40,100,200	30,100,000
Չբաշխված շահույթ		28,295,128	24,316,477
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	22	24,049	(431,915)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		68,419,377	53,984,562
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		217,283,392	117,005,852

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից՝

Գործադիր տնօրեն - տնօրինության նախագահ

Գարեգին Դարբինյան

Գլխավոր հաշվապահ

Թաթևուկ Թամրազյան

15 Հոկտեմբերի, 2024թ.

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

2024 թվականի Սեպտեմբեր 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	01/07/2024- 30/09/2024	01/01/2024- 30/09/2024	01/07/2023- 30/09/2023	01/01/2023- 30/09/2023
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	24	6,369,284	16,200,828	3,716,930	10,805,869
Այլ տոկոսային եկամուտ	24	245,850	477,796	0	0
Տոկոսային ծախս	24	(2,497,716)	(5,718,836)	(767,173)	(1,710,444)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		4,117,418	10,959,787	2,949,756	9,095,425
Վարկային կորուստների գծով (ծախս)/վերականգնում	14	(87,395)	(190,268)	(18,106)	(664,220)
Չուտ տոկոսային եկամուտ վարկային կորուստների գծով ծախսից հետո		4,030,023	10,769,519	2,931,651	8,431,206
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	25	135,589	372,225	96,818	135,735
Միջնորդավճարների գծով ծախս	25	(89,048)	(221,304)	(32,644)	(51,487)
Չուտ (վնաս)/օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից		(24,570)	(24,570)	21,520	(13,880)
<i>Չուտ օգուտ/(վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից</i>		333,051	553,019	79,547	209,524
- Առք ու վաճառքի գործարքներից		387,888	739,135	187,627	491,685
- Արտարժույթի վերականգնումից		(54,837)	(186,116)	(108,079)	(282,161)
Այլ գործառնական եկամուտ		32,003	123,397	18,747	46,695
Ոչ տոկոսային եկամուտ		387,025	802,767	183,988	326,586
Անձնակազմի գծով ծախսեր	26	(1,429,177)	(4,104,604)	(1,059,053)	(3,159,342)
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	11,12	(286,569)	(809,539)	(244,209)	(591,424)
Այլ գործառնական ծախսեր	26	(697,927)	(1,770,582)	(487,725)	(1,021,854)
Ոչ տոկոսային ծախսեր		(2,413,673)	(6,684,725)	(1,790,987)	(4,772,620)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		2,003,375	4,887,561	1,324,651	3,985,172
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(357,772)	(908,910)	(287,188)	(925,884)
հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ		1,645,603	3,978,651	1,037,464	3,059,287
Այլ համապարփակ եկամուտ					
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ՝</i>					
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն		4,345	431,545	179,958	561,453
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստի փոփոխություններ		(21,214)	124,509	5,884	21,179
Շահութահարկ՝ այլ համապարփակ եկամտի տարրերի գծով	14	3,037	(100,090)	(33,452)	(104,874)
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես (վնաս)/շահույթ վերադասակարգվող գուտ այլ համապարփակ (վնաս)/շահույթ		(13,833)	455,965	152,391	477,759
Այլ համապարփակ օգուտ/(վնաս) հարկումից հետո		(13,833)	455,965	152,391	477,759
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ		1,631,770	4,434,616	1,189,854	3,537,046

1-ից 33 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2024 թվականի Սեպտեմբեր 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար
(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>Բաժնետիրական կապիտալ</i>	<i>Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ</i>	<i>Զբաղիված շահույթ</i>	<i>Ընդամենը կապիտալ</i>
Մնացորդն առ 2023թ. հունվարի 1		30,100,000	(803,336)	19,437,015	48,733,679
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ					
հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ		0	0	3,059,287	3,059,287
հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ (վնաս)/օգուտ		0	477,759	0	477,759
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ		0	477,759	3,059,287	3,537,046
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	22	0	0	0	0
Մնացորդն առ 2023թ. Սեպտեմբերի 30		30,100,000	(325,577)	22,496,302	52,270,725
Մնացորդն առ 2024թ. հունվարի 1		30,100,000	(431,915)	24,316,477	53,984,562
հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ		0	0	3,978,651	3,978,651
հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ (վնաս)/օգուտ		0	455,965	0	455,965
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ		0	455,965	3,978,651	4,434,616
Կանոնադրական կապիտալի համալրում	21	10,000,200	0	0	10,000,200
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	22	0	0	0	0
Մնացորդն առ 2024թ. Սեպտեմբերի 30		40,100,200	24,050	28,295,127	68,419,377

1-ից 33 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

2024 թվականի Սեպտեմբեր 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	01/01/2024- 30/09/2024	01/01/2023- 30/09/2023
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		15,877,159	10,339,356
Վճարված տոկոսներ		(4,068,889)	(883,058)
Ստացված միջնորդավճարներ		367,888	135,735
Վճարված միջնորդավճարներ		(196,947)	(51,487)
Չուտ մուտքեր/(ելքեր) փոխարժեքային տարբերություններից		739,135	361,082
Չուտ մուտքեր/(ելքեր) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով		11,748	0
չափվող ֆինանսական գործիքներից			
Աշխատավարձ և աշխատակազմին վճարված այլ գումարներ		(4,549,922)	(3,273,002)
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր		(1,887,992)	(1,406,030)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը		6,292,180	5,222,595
<i>Գործառնական ակտիվների (ավելացում)/նվազում</i>			
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ		(13,545,568)	0
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(64,857,515)	(22,323,798)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ		(6,733,555)	(120,449)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ		(1,360,912)	(497,888)
Այլ ակտիվների			
<i>Գործառնական պարտավորությունների ավելացում/(նվազում)</i>			
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարման ենթակա գումարներ		3,363,109	(11,759)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		70,251,614	24,315,580
Այլ պարտավորություններ		633,633	(6,820)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից մինչև շահույթահարկը		(5,957,014)	6,577,461
Վճարված շահույթահարկ		(1,830,327)	(1,642,307)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից		(7,787,341)	4,935,154
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում		(13,870,498)	(1,190,923)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք և մարում		4,707,000	0
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(597,595)	(1,057,461)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		49,025	701
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(217,090)	(226,626)
Չուտ դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		(9,929,158)	(2,474,309)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Բաժնետերերի ներդրումները կանոնադրական կապիտալում		10,000,200	0
Բանկերից ստացված մուտքեր	32	24,365,070	24,093,272
Բանկերից ստացված վարկերի մարում	32	(22,498,888)	(22,735,584)
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	32	5,889,314	1,544,455
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	32	(1,083,344)	(323,220)
Այլ փոխառու միջոցներից մուտքեր	32	6,124,770	3,411,756
Այլ փոխառու միջոցների մարում	32	(801,396)	(275,516)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	32	(186,619)	(170,054)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված ֆինանսավորման գործունեությունից		21,809,108	5,545,110
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(336,922)	(199,237)
Ակնկալվող վարկային կորուստների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(18,571)	(2,750)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)		3,737,116	7,803,968
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում		10,984,112	3,180,144
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	5	14,721,228	10,984,112

1-ից 33 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ա) Կազմակերպչական կառուցվածք և հիմնական գործունեություն

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն («Բանկ») նախկին «Ֆասթ Կրեդիտ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն է, որը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն 2011թ. հոկտեմբերին: Կազմակերպությունը վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել 2011թ. հոկտեմբերի 14- ին: Ունենալով ֆինանսական ոլորտում ավելի քան 30 տարվա փորձ և նպատակ ունենալով դառնալ բանկ՝ կազմակերպությունը վերջին տարիներին ակտիվորեն իրականացրել է լայնածավալ տրանսֆորմացիոն միջոցառումներ՝ ֆինանսական, մարդկային ռեսուրսների ինտեգրման, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման ուղղությամբ: ՀՀ Կենտրոնական բանկի 2022 թվականի նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և այսուհետ կոչվում է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ: Բանկի գործունեությունը վերահսկվում է Հայաստանի Կենտրոնական բանկի կողմից (ԿԲ): Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ավանդների պետական ապահովագրման համակարգի անդամ:

2024թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկն ունի մոտավորապես 1067 աշխատակից (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 953 աշխատակից):

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ և տրամադրում է վարկեր, իրականացնում է փոխանցումներ Հայաստանում և արտերկրում, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ և մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ իր կորպորատիվ և ֆիզիկական անձ հաճախորդներին: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0047, Նորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան փ. 32/6:

Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

Բաժնետեր	30/09/2024, %	31/12/2023, %
Վահե Բաղայան	50%	50%
Վիգեն Բաղայան	50%	50%
Ընդամենը	100%	100%

բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշները: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը, ինչպես նաև ընդհանուր գործարար միջավայրը շարունակում են զարգանալ: Սակայն օրենսդրության տարբեր մեկնաբանությունները և հաճախակի փոփոխությունները, այլ իրավական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ են ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Ի լրումն, 2020թ. սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում զինված հակամարտության բռնկումը, դրան հաջորդած Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ հրադադարի պայմանավորվածությունը, և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հակամարտության սրացումը ավելի են մեծացրել բիզնես միջավայրի անորոշությունը:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Պատրաստման հիմունքներ

ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն՝ մշակված և թողարկված Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հրապարկված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍԿ»):

(հազար ՀՀ դրամ)

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի և ածանցյալ ֆինանսական գործիքների, որոնք չափվում են իրական արժեքով:

գ) Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ): Հանդիսանալով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթ՝ այն լավագույն կերպով արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական բովանդակությունը:

Հայաստանի Հանրապետության դրամը նաև տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2023 ղեկտեմբերի 31-ի և 2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ պաշտոնական փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլարի համար 404.49 ՀՀ դրամ և 387.29 ՀՀ դրամ և 1 Եվրոյի համար 447.9 ՀՀ դրամ և 433.34 ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով:

դ) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կամավոր փոփոխություն

Բանկը փոխել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը՝ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը ներկայացնելու նպատակով: 2023թ. ղեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարեկան ժամանակաշրջանից սկսած՝ Բանկը գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերը ներկայացնում է ուղղակի մեթոդով, ի տարբերություն նախորդ ժամանակաշրջաններում կիրառվող անուղղակի մեթոդի: Ուղղակի մեթոդով Բանկը բացահայտում է համախառն դրամական մուտքերի և համախառն դրամական վճարումների հիմնական դասերը, որոնք առաջանում են գործառնական գործունեությունից: Բանկը դիտարկում է գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի ուղղակի ներկայացման մեթոդը՝ ֆինանսական հաշվետվություններից օգտվողներին ավելի տեղին և հավաստի տեղեկատվություն տրամադրելու համար, քանի որ այն կարող է ավելի օգտակար լինել Բանկի ապագա դրամական հոսքերը գնահատելու համար: Դրամական միջոցների հոսքերի համեմատական հաշվետվությունը 2022թ. ղեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար կատարվել է Նոր ներկայացմանը համապատասխան:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար (եթե այլ բան նշված չէ): Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որը հրապարակվել է, բայց դեռևս ուժի մեջ չի մտել: Բացառությամբ սույն ծանոթագրության մեջ բացահայտված Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2 ստանդարտների փոփոխությունների, այլ ստանդարտներ կամ փոփոխություններ ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում

ՀՀՄՍ 1-ում և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում («Եականության մասին դատողությունների կիրառում»), փոփոխությունները ներկայացնում են ուղեցույցներ և օրինակներ՝ օգնելու կազմակերպություններին կիրառել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վերաբերյալ Եականության դատողությունները: Փոփոխությունների նպատակն է օգնել կազմակերպություններին ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության առավել օգտակար բացահայտումները՝ փոխարինելով «նշանակալի» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջը «Եական» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջով և ավելացնելով ուղեցույց այն մասին, թե կազմակերպություններն ինչպես պետք է կիրառեն Եականության հայեցակարգը հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս:

Այս փոփոխությունները ազդեցություն են ունեցել Բանկի՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտումների վրա, բայց ոչ Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների ցանկացած միավորի չափման, ճանաչման կամ ներկայացման վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր ստանդարտը գործում է 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: ՖՀՄՍ 17-ը կիրառվում է ապահովագրական պայմանագրերի բոլոր տեսակների համար (ներառյալ՝ կյանքի ապահովագրություն, ոչ կյանքի ապահովագրություն, ուղղակի ապահովագրություն և վերաապահովագրություն), անկախ ապահովագրություն տրամադրող կազմակերպության տեսակից, ինչպես նաև կիրառելի է որոշակի երաշխիքների և հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների դեպքում: Կիրառելի են որոշ բացառություններ:

Ներքոնշյալ բացառություններից բացի, Բանկը չի բացահայտել այն պայմանագրերը, որոնք հանգեցրել են ապահովագրական նշանակալի ռիսկի փոխանցմանը, և, հետևաբար, Բանկը եզրակացրել է, որ ՖՀՄՍ 17-ը էական ազդեցություն չունի 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

Տվյալ սահմանման շրջանակներում, Բանկը գնահատում է վարկային քարտերը և համանման պրոդուկտները, որոնք ապահովագրական ծածկույթ են պարունակում: ՖՀՄՍ 17-ը իր շրջանակից բացառում է վարկային քարտերի պայմանագրերը (և այլ նմանատիպ պայմանագրերը, որոնք տրամադրում են կրեդիտային կամ վճարային պայմանավորվածություններ), որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, միայն և միայն այն դեպքում, եթե կազմակերպությունը հաճախորդի հետ պայմանագրի գինը սահմանելիս չի արտացոլում առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկի գնահատումը: Բանկը եզրահանգել է, որ պայմանագրի գինը սահմանելիս առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկը չի գնահատվել, քանի որ բոլոր դիմումատուներին տվյալ պրոդուկտները առաջարկվել են նույն գնով, հետևաբար դրանք չեն ներառվում ՖՀՄՍ 17-ում:

Վարկային պայմանագրերը, որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, բայց ապահովագրական իրադարձությունների փոխհատուցումը սահմանափակում են այն չափով, որն այլապես պահանջվում է ապահովագրի՝ պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունը մարելու համար - այդպիսի վարկերի թողարկողները, օրինակ՝ մահվամբ կասեցվող վարկերը, ունեն տարբերակ կիրառելու ՖՀՄՍ 9-ը կամ ՖՀՄՍ 17-ը: Ընտրությունը կատարվում է պորտֆելի մակարդակով և համարվում է անդառնալի: Բանկը մշտական հիմունքներով նախընտրել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը տվյալ պրոդուկտների յուրաքանչյուր պորտֆելի համար:

Այլ փոփոխությունները և մեկնաբանությունները կիրառվել են առաջին անգամ 2023 թվականին, սակայն Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին վրա ազդեցություն չեն ունեցել

Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)

ՀՀՄՍ 12 Շահութահարկ ստանդարտի փոփոխությունները ներառում են ՀՀՄՍ 12-ի համաձայն սկզբնական ճանաչման բացառությունների շրջանակը. այն այլևս չի կիրառվում այն գործարքների մասով, որոնք հանգեցնում են հավասար հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների, ինչպիսիք են՝ վարձակալությունը և ապագործարկման պարտավորությունները: Տվյալ փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

Միջազգային հարկային բարեփոխումներ - Մոտեցում II մոդելի կանոններ - ՀՀՄՍ 12 ստանդարտի փոփոխություններ

ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխությունները կատարվել են ի պատասխան ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի Մոտեցում II կանոնների և ներառում են՝

- Պարտադիր ժամանակավոր բացառություն հետաձգված հարկերի ճանաչման և բացահայտման համար, որոնք առաջացել են Մոտեցում II մոդելի կանոնների իրավական սկզբունքների կիրառման արդյունքում, և
- Ազդեցության ոլորտում գտնվող կազմակերպությունների բացահայտման պահանջները օգնում են ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին լավագույնս հասկանալ կազմակերպության ենթարկվածությունը Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկերի գծով ռիսկին, որն առաջանում է տվյալ օրենսդրությունից, մասնավորապես, նախքան այն ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

Միջազգային հարկային բարեփոխումներ - Մոտեցում II մոդելի կանոններ - ՀՀՄՍ 12 ստանդարտի փոփոխություններ (շարունակություն)

Այն ժամանակահատվածներում, երբ Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը (ըստ Էության) գործում է, բայց ուժի մեջ չի մտել, փոփոխությունները պահանջում են հայտնի կամ որջամտորեն գնատահելի տեղեկատվության բացահայտում, որը կօգնի ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին հասկանալ կազմակերպության՝ ռիսկին ենթարկվածությունը, որն առաջանում է Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկից, ներառյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի ռիսկին կազմակերպության ենթարկվածության մասով որակական և քանակական տեղեկատվությունը: Օրինակ՝

- ա) Որակական տեղեկատվություն այն մասին, թե ինչ ազդեցություն է ունեցել Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը և հիմնական իրավական սկզբունքները կազմակերպության վրա, որոնց մասով կարող են լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի գծով ռիսկեր, և
- բ) Զանակական տեղեկատվություն, ինչպիսիքն են՝
 - կազմակերպության շահույթի մասնաբաժնի հայտանիշ, որը կարող է ենթակա լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկով և այդ շահույթի նկատմամբ կիրառվող միջին արդյունավետ հարկային դրույքաչափով հարկման, կամ
 - հայտանիշ առ այն, ինչպես կփոխվեր կազմակերպության ընդհանուր արդյունավետ հարկային դրույքաչափը, եթե Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը ուժի մեջ մտներ:

Օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո լրացուցիչ բացահայտումներ են պահանջվում Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի հետ կապված ընթացիկ հարկային ծախսերի գծով: Այս պահանջները կիրառվում են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, բայց ոչ 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ին կամ դրանից առաջ ավարտվող միջանկյալ ժամանակաշրջանների համար:

Բանկը վերանայել է իր կորպորատիվ կառուցվածքը՝ հաշվի առնելով Մոտեցում II մոդելի կանոնների ներդրումը տարբեր երկրներում, որտեղ Բանկը գործում է: Բանկը որոշել է, որ օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո այն ենթակա չէ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված հարկմանը, քանի որ արդյունավետ հարկային դրույքաչափը 15%-ից բարձր է բոլոր այն երկրներում, որտեղ գործում է: Հետևաբար, քանի որ Մոտեցում II մոդելի կանոնների գծով համապատասխան բացահայտումներ չեն պահանջվում, այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 8 ստանդարտում

ՀՀՄՍ 8 ստանդարտի փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների փոփոխությունների և սխալների ուղղման տարբերությունը: Ինչպես նաև, այդ փոփոխությունները պարզաբանում են, թե ինչպես են կազմակերպությունները օգտագործում չափման հիմունքները և ելակետային տվյալները՝ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներ մշակելու համար:

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն

Համաձայն Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2 ստանդարտների փոփոխությունների, որոնք ուժի մեջ են մտել 2023թ. հունվարի 1-ից, Բանկը վերանայել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների իր բացահայտումը: Եական հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների վերաբերյալ վերանայված տեղեկատվությունը կենտրոնանում է այն փաստի վրա, թե ինչպես է Բանկը կիրառել ՀՀՄՍ-ների պահանջները իր հանգամանքների նկատմամբ և ինչպես է ներառում հիմնականում այն հոդվածները, որոնց մասով Բանկը ընտրել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն ՀՀՄՍ կողմից թույլատրված մեկ կամ մի քանի տարբերակներից, հոդվածներ, որոնք ենթակա են նշանակալի դատողությունների կամ գնահատումների, և բացառում է այն տեղեկատվությունը, որը միայն կրկնօրինակում կամ ամփոփում է ՀՀՄՍ-ների պահանջները, ինչպես նաև ոչ Եական հարցերի վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները:

Ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույթով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Արտարժույթային գործարքների վերագնահատումից առաջացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս):

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամական միջոցները, թղթակցային հաշիվները այլ բանկերում (նոստրո հաշիվներ) և ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները, ներառյալ ՀՀ դրամով պարտադիր պահուստները՝ զերծ պայմանագրային սահմանափակումներից:

Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույթ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթով կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույթն այն դրույթն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ▶ ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված վարկային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույթը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող վարկային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված վարկային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույթ՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող վարկային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույթի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույթի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը վարկային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո վարկային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում վարկային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի վարկային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (բ) (ii) կետում:

Ներկայացում

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկած տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ▶ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- ▶ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

Միջնորդավճարներ

Միջնորդավճարների գծով եկամուտը և ծախսը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկը ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Միջնորդավճարների գծով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական ակտիվներ

i. Դասակարգում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորդված չէ որպես իրական արժեքով՝ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող:

- ▶ ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այս պայմանների մակրամասները ներկայացվում են ստորև՝

Բանկի՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, հաճախորդներին տրված վարկերը և պահանջները բանկերի նկատմամբ:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը:

- ▶ պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ▶ ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- ▶ բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ▶ ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- ▶ նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Չնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Չնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- ▶ Պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- ▶ Լծակավորման հատկանիշը,
- ▶ Վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- ▶ Պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- ▶ Հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող

- ▶ ֆինանսական գործիքը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ▶ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ապաճանաչման դեպքում կուտակային օգուտը կամ վնասը, որոնք նախկինում ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից դասակարգվում են շահույթ կամ վնաս:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների ԱՎԿ-ները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, որը մնում է իրական արժեքով: Փոխարենը, գումարը, որը հավասար է այն պահուստին, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում որպես կուտակված արժեզրկման գումար՝ շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված վնասը ակտիվի ապաճանաչումից հետո վերադասակարգվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Առևտրային նպատակով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այնպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխստվության հանձնառությունների, դասում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (կամ, ֆինանսական ակտիվի մասը կամ համանման ֆինանսական ակտիվների խմբի մասը), երբ՝

- ▶ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, սակայն պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով, ինչպես նաև
- ▶ Բանկը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցվել և չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Բանկը փոխանցել է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը, ակտիվը ճանաչվում է այնքանով, որքանով Բանկը շարունակում է մասնակցություն ունենալ տվյալ ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և փոխհատուցման առավելագույն գումար, որը կարող է պահանջվել Բանկից:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), Բանկի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ լրանում է դրա գործողության ժամկետը:

Եթե նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն փոփոխված են նախորդի համեմատ, նման փոխարինումը կամ փոփոխությունը դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

iii. Հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր»: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններով:

Հետդարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով:

Եթե հետդարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

iv. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և Բանկը մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի դեպքերով և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում՝

- բնականոն գործունեության ընթացքում,
- պարտականությունների չկատարման դեպքում,
- կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ:

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

v. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- ▶ վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ, և
- ▶ մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկը իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը՝ դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է «միայն մայր գումարի և դրա գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ» չափանիշի հետ անհամապատասխանության:

Եթե դրամական հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա, որպես կանոն, փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես փոփոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրս գրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես՝ ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկը իրականացնում է նաև որակական գնահատում, որպեսզի գնահատի փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես փոփոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Փոփոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են:

Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բանկը իրականացնում է փոփոխության՝ նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- ▶ գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ▶ ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերը (ներառյալ վճարվող և ստացվող այլ վճարների զուտ գումարները) սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչելիս ներկա արժեքը նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով փոփոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «Վարկային կորուստների գծով ծախս» հոդվածում ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների վերադարձմանը վերաբերող Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկերը, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ և ֆինանսական վարձակալության գծով եկամտի ճանաչում

Վարձակալության սկիզբը համարվում է վարձակալության պայմանագրի կնքման ամսաթվի և կողմերի կողմից վարձակալության հիմնական դրույթների մասով պարտավորությունների ստանձման ամսաթվից ամենավաղը: Այս ամսաթվի դրությամբ՝

- ▶ Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, և
- ▶ որոշվում են վարձակալության ժամկետի մեկնարկի դրությամբ ճանաչվելիք գումարները:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Վարձակալության սկիզբ է համարվում այն ամսաթիվը, երբ վարձակալն իրավասու է իրագործել վարձակալված ակտիվն օգտագործելու իր իրավունքը: Դա վարձակալության սկզբնական ճանաչման ամսաթիվն է (այսինքն՝ վարձակալությունից բխող ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների կամ ծախսերի ճանաչումը, ըստ անհրաժեշտության):

Ֆինանսական վարձակալության մեկնարկից հետո Բանկը ճանաչում է վարձակալության մեջ զուտ ներդրումը, որը նվազագույն վարձավճարների գծով ստացվելիք գումարն է՝ վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով գերչված: Համախառն ներդրումների և դրա ներկա արժեքի միջև տարբերությունը գրանցվում է որպես ֆինանսական վարձակալության չվաստակած եկամուտ:

Ֆինանսական եկամտի ճանաչումը հիմնված է այնպիսի գրաֆիկի վրա, որն ապահովում է հատուցման հաստատուն պարբերական դրույք ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների սկզբնական գնահատման մեջ:

Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող Հայաստանի հանրապետության պետական պարտքային արժեթղթերը և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող տեղական ընկերությունների բաժնային արժեթղթերը:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Արժեքը ներառում է գնման գինը՝ ներառյալ ներկրման տուրքերը, չփոխհատուցվող հարկերը և ուղղակիորեն վերագրելի այլ ծախսերը, ինչպես նաև այն բոլոր ծախսերը, որոնք կատարվել են ակտիվները աշխատանքային վիճակի և դրանց նպատակային օգտագործման համար անհրաժեշտ վայր հասցնելու համար: Շահագործման և նախաարտադրության ծախսերը ներառված չեն հիմնական միջոցների արժեքի մեջ:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

Հիմնական միջոցների գծով հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ հիմնական միջոցի տարրի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կազմակերպություն կհոսեն սպասվածից ավելի մեծ գումարով: Վերանորոգումը և սպասարկումը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ոպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Ակտիվների մաշվածության գումարը պետք է բաշխվի համակարգված հիմունքներով դրա օգտակար ծառայության ընթացքում:

Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Հողատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր 20 տարի
- համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ 1-8 տարի
- փոխադրամիջոցներ 8 տարի
- տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ 8 տարի

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է բռնագանձված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ ունի իրացման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչման պահին բռնագանձված ակտիվները չափվում են այն վարկի հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում՝ ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, իրենից ներկայացնում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում հանած համապատասխան վաճառքի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բռնագանձված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են՝ չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Բռնագանձված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկու իրական արժեքը որոշելու նպատակով օգտագործվում են Լոնդոնի մետաղների բորսայի գները:

Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն Եական է, պահուստները որոշվում են՝ զեղչելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը զեղչման՝ մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը բնականոն գործունեության ընթացքում արժույթային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: Այդ ֆինանսական գործիքները նախատեսված են առևտրի համար և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման հիման վրա կամ գնորոշման մոդելներով, որոնք հիմնված են բազիսային գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքների և այլ գործոնների վրա: Դրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները՝ պարտավորությունների կազմում: Նշված գործիքներից ստացված արդյունքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես առևտրական նպատակով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից զուտ շահույթ/(վնաս)՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը հիբրիդային գործիքի բաղադրիչ է, որը ներառում է նաև ոչ ածանցյալ հիմնական պայմանագիր, որի արդյունքում համապատասխան գործիքի դրամական հոսքերի մի մասը տատանվում է առանձին ածանցյալ գործիքի նման: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը առաջացնում է փոփոխություններ որոշ կամ բոլոր դրամական միջոցների հոսքերում, որոնք հակառակ դեպքում պահանջվում էին պայմանագրով, կախված սահմանված տոկոսադրույքից, ֆինանսական գործիքի գնից, ապրանքի գնից, արտարժույթի փոխարժեքից, գների ինդեքսից կամ դրույքից, վարկային վարկանշից կամ ինդեքսից կամ այլ փոփոխականից, պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այն հատուկ չէ պայմանագրի կողմի համար: Ֆինանսական գործիքին կցված, բայց այդ գործիքից անկախ՝ ըստ պայմանագրի փոխանցելի ածանցյալ գործիքը, կամ գործիքը, որի պայմանագրային կողմը տարբերվում է այդ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմից, չի հանդիսանում ներկառուցված ածանցյալ գործիք, այլ առանձին ածանցյալ գործիք է:

Պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական «հիմնական» պայմանագրերի մեջ ներկառուցված ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և հաշվառվում են իրական արժեքով, եթե համապատասխանում են ածանցյալ գործիքի վերոնշյալ սահմանմանը, նրանց տնտեսական հատկանիշները և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն «հիմնական» պայմանագրի հետ, և «հիմնական» պայմանագիրը չի համարվում առևտրային նպատակներով կնքված կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքները, որոնք առանձնացվել են «հիմնական»-ից, հաշվառվում են առևտրային պորտֆելում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են բիզնես մոդելի և SPPI- ի գնահատումների հիման վրա:

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները՝ գտած հարկերի ազդեցությամբ, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունները ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ ապագայում կստացվի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Կազմակերպությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Կազմակերպություն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոփոխություններ կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Բանկի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր, որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Դեկավարությունը գտնում է, որ Բանկը բաղկացած է մեկ գործառնական սեզմենտից՝ հիմք ընդունելով ՖՀՄՍ հաշվետվությունների արդյունքները: Բանկի եկամտի և ակտիվների մեծ մասը գտնվում է Հայաստանում: 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտաքին գործընկերոջից կամ հաճախորդից ստացված և Բանկի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք չի գրանցվել:

գ) Դեռևս չգործող, սակայն հրապարակված ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Բանկը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն: Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն չեն ունենա:

- ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխություններ. Վարձակալության գծով պարտավորություն Վաճառք և հետադարձ վարձակալության գործարքներում,
- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում. Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ,
- Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՖՀՄՍ 7 ստանդարտներում:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են ունենում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները՝ հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք խելամիտ են համարվում տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Երբ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք արտացոլված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, չեն կարող ստացվել ակտիվ շուկաներից, դրանք որոշվում են գնահատման տարբեր մեթոդների կիրառմամբ, որոնք ներառում են գնահատման մոդելների օգտագործումը: Այս մոդելների ելակետային տվյալները վերցվում են դիտարկելի շուկաներից, հնարավորության դեպքում, բայց անհնարինության դեպքում, իրական արժեքները սահմանելու համար պահանջվում է գնահատում: Դատողությունները և գնահատումները ներառում են իրացվելիության և մոդելային մուտքերի նկատառումներ: Իրական արժեքի որոշման վերաբերյալ լրացուցիչ մանրամասների համար տես Ծան. 28:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)

Հաճախորդների տրված վարկերի արժեզրկումից կորուստներ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն Ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստի գնահատումը ֆինանսական ակտիվների բոլոր դասերի համար պահանջում է դատողություն, մասնավորապես՝ ապագա դրամական հոսքերի գումարի և ժամանակի և գրավի արժեքի գնահատումը՝ արժեզրկման գծով վնասների որոշման և վարկային ռիսկի զգալի աճի գնահատման ժամանակ: Այս գնահատումները պայմանավորված են մի շարք գործոններով, որոնց փոփոխությունները կարող են հանգեցնել պահուստների տարբեր մակարդակների: Բացի այդ, խոշոր բիզնեսի խափանումները կարող են առաջացնել իրացվելիության խնդիրներ որոշ կազմակերպությունների և սպառողների համար:

Բանկի՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկները ելնում են բարդ մոդելներից, որոնց հիմքում ընկած են մի շարք ենթադրություններ՝ փոփոխական մուտքային տվյալների ընտրության և նրանց փոխկապակցվածության վերաբերյալ (տես Ծան. 27): ԱՎԿ մոդելների տարրերը, որոնք համարվում են հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ, ներառում են՝

- ▶ Կիճակագրական մոդելներ դեֆոլտի հավանականությունը (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքը (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD) խմբային հիմունքով գնահատելու համար,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների սեզոնալությունը, երբ դրանց ԱՎԿ-ն հաշվարկված է խմբային հիմունքով,
- ▶ ԱՎԿ մոդելների մշակումը, ներառյալ տարբեր բանաձևերը և մուտքային տվյալների ընտրությունը,
- ▶ Մակրոտնտեսական սցենարների և տնտեսագիտական մուտքային տվյալների միջև կապվածության որոշումը, ինչպիսիք են գործազրկության մակարդակը և գրավի արժեքները, և ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի իրական արժեքի (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի (LGD) վրա,
- ▶ Հեռանկարային մակրոտնտեսական սցենարների ընտրությունը և դրանց հավանականության կշիռը՝ տնտեսական տվյալները ԱՎԿ մոդելների մեջ արտացոլելու համար:

2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկված պահուստների գումարը կազմել է 1,850,584 հազ. ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 2,232,091 հազար ՀՀ դրամ): Մանրամասները ներկայացված են Ծան. 9-ում:

Կլիմային առնչվող հարցեր

Բանկն իր գնահատումներում և ենթադրություններում ըստ անհրաժեշտության դիտարկում է կլիմային առնչվող հարցերը: Այս գնահատումը ներառում է Բանկի վրա հնարավոր ազդեցությունների լայն շրջանակ՝ պայմանավորված ֆիզիկական և անցումային ռիսկերով: Բանկը կարծում է, որ իր բիզնես մոդելը և պրոդուկտները մրցունակ կլինեն ցածր ածխածնային տնտեսության անցման դեպքում, և հետաքրքիր է, որ կլիմային առնչվող հարցերը չեն հանգեցնում ֆինանսական հաշվետվությունների յուրաքանչյուր հոդվածի հիմքում ընկած գնահատումների և ենթադրությունների էական անորոշության: Չնայած այն փաստին, որ կլիմային առնչվող ռիսկերը ներկայումս կարող են նշանակալի ազդեցություն չունենալ չափման վրա, Բանկը ուշադիր հետևում է համապատասխան փոփոխություններին և զարգացումներին, ինչպիսին է կլիմայի վերաբերյալ Նոր օրենսդրությունը:

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են՝

	<u>30/09/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Կանխիկ դրամական միջոցներ	5,618,872	7,756,921
Ընթացիկ հաշիվներ այլ բանկերում	2,879,172	2,833,161
Ընթացիկ հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում, ներառյալ պարտադիր պահուստները (չսահմանափակված հատված, տես Ծան. 6)	5,248,146	400,421
Ժամկետային ավանդներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,000,000	0
Արժեզրկում	(24,962)	(6,391)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	<u>14,721,228</u>	<u>10,984,112</u>

2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվների մնացորդները ներառում են պարտադիր պահուստներ 3,432,124 հազար ՀՀ դրամի չափով (2023թ. Դեկտեմբերի 31՝ 1,295,257 հազար ՀՀ դրամ):

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոզիտային դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ԿԲ-ում՝ ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների 4%-ի (2023թ.՝ 4%) և արտարժույթով ներգրավված գումարների 18%-ի չափով (2023թ.՝ 18%):

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (շարունակություն)

Բանկերը պարտավոր են արտարժույթով ներգրավված գումարների 6%-ը (2023թ.՝ 6%) պահել ՀՀ ԿԲ-ում որպես դրամով դեպոզիտային միջոցներ և 12%-ը (2023թ.՝ 12%)՝ արտարժույթով:

Ավելին, բանկերի՝ արտարժույթով պահուստավորված միջոցներ ելքագրման հնարավորությունը սահմանափակված է: Հետևաբար, Բանկը արտարժույթով պահուստավորված միջոցները դասակարգում է որպես «Պահանջներ բանկերի նկատմամբ» (Ծան. 6):

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	01/01/2024- 30/09/2024	01/01/2023- 31/12/2023
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	6,391	1,119
ԱՎԿ փոփոխություններ	18,571	5,272
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	24,962	6,391

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ներառում են՝

	30/09/2024	31/12/2023
Պարտադիր պահուստ ՀՀ ԿԲ-ում (արտարժույթով) (Ծան. 5)	2,019,471	964,802
ՀՀ ԿԲ-ում սառեցված միջոցներ	100,000	0
Բանկերի նկատմամբ այլ պահանջներ	207,107	0
Արժեզրկում	(1,372)	(507)
	2,325,206	964,295

2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում պարտադիր պահուստները ներառում են արտարժույթով պահուստներ՝ 2,019,471 հազար ՀՀ դրամի չափով (2023թ.՝ 964,802 հազար ՀՀ դրամ) (Ծանոթագրություն 5):

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	01/01/2024- 30/09/2024	01/01/2023- 31/12/2023
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	507	58
ԱՎԿ փոփոխություններ	865	449
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	1,372	507

Բանկերի նկատմամբ պահանջների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

7. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկն ածանցյալ ֆինանսական գործիքներն օգտագործում է առևտրային նպատակներով: Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է որպես ակտիվներ կամ պարտավորություններ ճանաչված ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական և անվանական արժեքները:

	30/06/2024		31/12/2023	
	Անվանական արժեք	Իրական արժեք	Անվանական արժեք	Իրական արժեք
Ակտիվներ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Ֆորվարդ և սվոփեր - ՀՀ	1,206,400	2,262	0	0
	1,206,400	2,262	0	0
Պարտավորություններ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Ֆորվարդ և սվոփեր - ՀՀ	1,207,080	3,104	1,967,850	2,549
	1,207,080	3,104	1,967,850	2,549

(հազար ՀՀ դրամ)

8. Ներդրումային արժեթղթեր

2024 Սեպտեմբերի 30-ի և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրումային արժեթղթերը ներառում են՝

	<u>30/09/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	10,925,805	5,242,363
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	1,034,656	0
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող հետգնաման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	6,330,251	3,126,410
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	<u>18,290,712</u>	<u>8,368,773</u>
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային արժեթղթեր		
Չգնանշված բաժնային արժեթղթեր – տեղական ընկերություններ	233,657	16,500
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային բաժնային արժեթղթեր	<u>233,657</u>	<u>16,500</u>
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	<u>18,524,369</u>	<u>8,385,273</u>

Պարտքային գործիքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ԱՎԿ-ների փոփոխությունները հետևյալն են՝

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքը 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,368,773	8,368,773
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	15,079,535	15,079,535
Մարված ակտիվներ	(5,371,985)	(5,371,985)
Իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	431,545	431,545
2024թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	<u>18,507,869</u>	<u>18,507,869</u>
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	102,392	102,392
ԱՎԿ փոփոխություն	124,509	124,509
2024թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	<u>226,901</u>	<u>226,901</u>
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
Իրական արժեքը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,551,296	4,551,296
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	4,906,453	4,906,453
Մարված ակտիվներ	(1,491,620)	(1,491,620)
Իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	402,644	402,644
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>8,368,773</u>	<u>8,368,773</u>
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	52,083	52,083
ԱՎԿ փոփոխություն	50,309	50,309
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>102,392</u>	<u>102,392</u>

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	30/09/2024	31/12/2023
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	67,457,684	54,146,490
Հիփոթեքային վարկեր և անշարժ գույքով ապահովված այլ վարկեր	38,351,918	19,274,800
Կորպորատիվ վարկեր	40,542,053	13,592,765
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	8,479,308	3,990,127
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	154,830,963	91,004,183
Արժեզրկման պահուստ	(1,850,584)	(2,232,091)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր ամորտիզացված արժեքով	152,980,379	88,772,092

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ

2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

Հաճախորդներին տրված վարկեր՝	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	71,107,658	14,439,360	5,457,164	91,004,183
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	129,748,082	0	0	129,748,082
Մարված ակտիվներ	(49,755,907)	(11,769,836)	(3,112,067)	(64,637,810)
Տեղափոխում փուլ 1	265,756	(263,507)	(2,249)	(0)
Տեղափոխում փուլ 2	(17,320,704)	17,768,684	(447,980)	(0)
Տեղափոխում փուլ 3	(1,220,119)	(564,820)	1,784,939	0
Վերականգնումներ	0	0	133,581	133,581
Դուրս գրված գումարներ	0	0	(557,028)	(557,028)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(739,671)	(61,704)	(58,671)	(860,046)
2024թ. սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ	132,085,095	19,548,177	3,197,690	154,830,963

Հաճախորդներին տրված վարկեր՝	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	341,438	521,831	1,368,823	2,232,091
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	133,581	0	0	133,581
Մարված ակտիվներ	(337,426)	(393,993)	(1,001,988)	(1,733,407)
Տեղափոխում փուլ 1	1,304,983	99,400	(1,404,383)	0
Տեղափոխում փուլ 2	(691,060)	706,826	(15,766)	(0)
Տեղափոխում փուլ 3	(206,251)	(90,659)	296,911	0
Մոդելների, էյակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(11,087)	(3,810)	1,567,346	1,552,449
Չեղչի ամորտիզացիա	0	0	70,341	70,341
Վերականգնումներ	0	0	133,581	133,581
Դուրս գրված գումարներ	0	0	(557,028)	(557,028)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	1,436	1,387	16,153	18,976
2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ	535,613	840,981	473,989	1,850,584

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

Հաճախորդներին տրված վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	34,236,500	18,486,656	6,417,786	59,140,942
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	71,039,950	-	-	71,039,950
Մարված ակտիվներ	(21,356,740)	(13,079,052)	(4,458,792)	(38,894,584)
Տեղափոխում փուլ 1	832,697	(799,744)	(32,953)	-
Տեղափոխում փուլ 2	(11,364,546)	11,838,314	(473,768)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(2,350,874)	(2,022,247)	4,373,121	-
Վերականգնումներ	-	-	295,763	295,763
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(673,675)	(673,675)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	70,672	15,432	9,683	95,787
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	71,107,659	14,439,359	5,457,165	91,004,183

Հաճախորդներին տրված վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	249,795	850,780	1,629,377	2,729,952
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	997,382	-	-	997,382
Մարված ակտիվներ	(148,070)	(535,111)	(1,577,977)	(2,261,158)
Տեղափոխում փուլ 1	48,791	(44,714)	(4,077)	-
Տեղափոխում փուլ 2	(410,793)	502,211	(91,418)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(294,424)	(122,610)	417,034	-
Մոդելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(101,375)	(129,261)	1,247,885	1,017,249
Չեղչի ամորտիզացիա	-	-	125,154	125,154
Վերականգնումներ	-	-	295,763	295,763
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(673,675)	(673,675)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	131	537	756	1,424
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	341,437	521,832	1,368,822	2,232,091

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**Գրավ և վարկային ռիսկի բարելավման այլ միջոցներ**

Պահանջվող գրավի տեսակն ու չափը կախված է վարկառուի վարկային ռիսկի գնահատականից: Բանկի կողմից սահմանված են ապահովման միջոցների թույլատրելիության և գնահատման չափորոշիչներ:

Գրավի հիմնական տեսակներն են՝

- ▶ Ոսկի և թանկարժեք մետաղներ,
- ▶ Անշարժ գույք

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին և պահանջում է լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է գրավի ընթացիկ իրական արժեքների և արժեզրկված ակտիվների (փուլ 3) վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծությունը՝

	Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը			Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը				Չուտ ենթարկվածություն	Համապատասխան ԱՎԿ
	Դրամական միջոց	Անշարժ գույք		Ոսկի	Այլ	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ		
2024թ. սեպտեմբերի 30									
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	3,016,099	-	-	3,581,637	-	(590,127)	3,581,637	24,589	395,504
Հիփոթեքային վարկեր Այլ կորպորատիվ վարկեր	96,343	-	119,600	-	-	(46,893)	119,600	23,636	47,764
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	46,279	-	105,680	-	-	(59,401)	105,680	-	4,628
	38,969	770	24,400	-	-	(17,003)	25,170	30,802	26,094
	3,197,690	770	249,680	3,581,637	-	(713,424)	3,832,087	79,028	473,989
2023թ. դեկտեմբերի 31									
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	4,732,632	-	-	4,894,098	-	(373,662)	4,520,436	212,396	1,014,419
Հիփոթեքային վարկեր Այլ կորպորատիվ վարկեր	581,713	-	707,200	-	-	(199,892)	507,308	74,405	254,217
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	88,149	-	-	-	100,000	(16,097)	83,903	4,246	58,786
	54,670	-	-	-	9,648	(3,106)	6,542	48,128	41,400
	5,457,164	-	707,200	4,894,098	109,648	(592,757)	5,118,189	338,975	1,368,822

Գրավադրված ակտիվներ

2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ 13,861,479 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով հաճախորդներին տրված ակտիվները (2023թ.՝ 9,145,962 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են գրավ այլ փոխառու միջոցների համար (տես Ծան. 19):

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում

2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ երրորդ կողմ հանդիսացող տասը խոշորագույն վարկառուներին տրամադրված վարկերի գումարը կազմել է 26,994,379 հազար ՀՀ դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 17.7%) (2023թ.՝ 6,463,784 հազար ՀՀ դրամ կամ 7.1%):

Այդ վարկերի գծով ստեղծվել է պահուստ՝ 69,137 հազար ՀՀ դրամի չափով (2023թ.՝ 6,815 հազար ՀՀ դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում (շարունակություն)

Վարկերը տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	<u>30/09/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Անհատներ	114,280,900	77,399,816
Մասնավոր ընկերություններ	39,778,235	12,983,195
Ֆինանսական հաստատություններ	771,828	621,172
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	154,830,963	91,004,183
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(1,850,584)	(2,232,091)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	152,980,379	88,772,092

Վարկերը հիմնականում տրամադրվում են ՀՀ հաճախորդներին՝ տնտեսության հետևյալ ոլորտներում գործող.

	<u>30/06/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Անհատներ	114,280,900	77,399,816
Առևտրային ընկերություններ	5,218,285	4,211,509
Ծառայությունների ոլորտ	4,127,269	3,771,036
Շինարարություն	14,273,913	3,439,042
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	12,173,242	924,895
Ֆինանսական հատված	725,298	621,172
Արտադրություն	3,893,856	601,785
Այլ	138,200	34,927
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	154,830,963	91,004,183
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(1,850,584)	(2,232,091)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	152,980,379	88,772,092

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

Ֆինանսական վարձակալությունները տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	<u>30/09/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Մասնավոր ընկերություններ	6,284,814	255,097
Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	6,284,814	255,097
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(22,084)	(468)
2ուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	6,262,730	254,628

2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	<u>Փուլ 1</u>	<u>Ընդամենը</u>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	255,096	255,096
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	6,628,077	6,628,077
Մարված ակտիվներ	(565,416)	(565,416)
Արտարժույթի փոխարկումների գծով ճշգրտումներ	(32,943)	(32,943)
2024 թվականի Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	6,284,814	6,284,814
	<u>Փուլ 1</u>	<u>Ընդամենը</u>
ԱՎԿ 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	468	468
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	17,679	17,679
Մարված ակտիվներ	(1,146)	(1,146)
Մոդելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	5,552	5,552
Արտարժույթի փոխարկումների գծով ճշգրտումներ	(468)	(468)
2024 թվականի սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	22,084	22,084

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

	Փուլ 1	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	295,741	295,741
Մարված ակտիվներ	(51,592)	(51,592)
Արտարժույթի փոխարկումների գծով ճշգրտումներ	10,947	10,947
2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	255,096	255,096
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	563	563
Մարված ակտիվներ	(95)	(95)
2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	468	468

Ֆինանսական վարձակալության պայմանագրերը առավելագույն կնքվել են ՀՀ հաճախորդների հետ, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում.

	30/09/2024	31/12/2023
Ծառայությունների լուրրտ	3,181,085	18,946
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	1,249,040	131,409
Արդյունաբերություն	1,666,561	0
Շինարարություն	184,194	104,742
Առևտրային ընկերություններ	3,934	0
Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	6,284,814	255,097
Նվազեցում արժեզրկման պահուստ	(22,084)	(468)
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	6,262,730	254,628

Ստորև ներկայացված Է սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների վերլուծությունը:

Համախառն ներդրում ֆինանսական վարձակալությունում

	30/09/2024	31/12/2023
Մինչև 1 տարի	1,328,738	53,703
1-ից 2 տարի	1,766,226	82,399
2-ից 3 տարի	1,771,361	89,575
3-ից 4 տարի	1,348,374	41,653
4-ից 5 տարի	1,291,310	22,982
Ավելի քան 5 տարի	1,871,455	53,479
	9,377,464	343,791
Չվաստակված ապագա եկամուտ ֆինանսական վարձակալությունից	(3,092,650)	(88,695)
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրման գումարը՝ նախքան արժեզրկման պահուստը	6,284,814	255,096
Արժեզրկման պահուստ	(22,084)	(468)
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	6,262,730	254,628

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Հող և շենքեր	Վարձակալված գույքի բարելավում	Համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը հիմնական միջոցներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	136,054	581,800	985,576	58,407	1,469,057	3,230,894	2,462,874	5,693,768
Ավելացումներ	0	587,640	99,850	10,500	226,470	924,460	43,159	967,619
Օտարումներ և դուրսգրումներ	0	(10,379)	(91,029)	(10,381)	(128,514)	(240,302)	(66,987)	(307,289)
2024թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	136,054	1,159,061	994,397	58,526	1,567,013	3,915,051	2,439,046	6,354,097
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,465	52,546	494,541	26,305	369,958	995,815	868,498	1,864,313
Մաշվածության ծախս	5,274	26,303	194,038	4,928	138,292	368,835	216,593	585,428
Օտարումներ և դուրսգրումներ	0	(2,271)	(79,389)	(10,125)	(76,489)	(168,273)	(30,504)	(198,777)
2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ	57,739	76,578	609,190	21,108	431,761	1,196,377	1,054,587	2,250,964
2024թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	78,315	1,082,483	385,207	37,418	1,135,252	2,718,674	1,384,459	4,103,133

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ (շարունակություն)

	Հող և շենքեր	Վարձա- կալված գույքի բարելա- վում	Համակար- գիչներ և հաղորդա կցության սարքավոր ումներ	Փոխադրա միջոցներ	Տնտեսա- կան գույք և այլ հիմնա- կան միջոցներ	Ընդա- մենը հիմնա- կան միջոց- ներ	Օգտա- գործման իրավուն քի ձևով ակտիվ- ներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	197,709	592,299	168,167	803,422	1,891,727	2,237,667	4,129,394
Ավելացումներ	5,924	384,091	393,757	22,649	669,000	1,475,421	225,207	1,700,628
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	-	(480)	(132,409)	(3,365)	(136,254)	-	(136,254)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>136,054</u>	<u>581,800</u>	<u>985,576</u>	<u>58,407</u>	<u>1,469,057</u>	<u>3,230,894</u>	<u>2,462,874</u>	<u>5,693,768</u>
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,664	33,897	393,056	154,322	235,767	862,706	576,619	1,439,325
Մաշվածության ծախս	6,801	18,649	101,682	4,392	136,485	268,009	291,879	559,888
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	-	(197)	(132,409)	(2,294)	(134,900)	-	(134,900)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>52,465</u>	<u>52,546</u>	<u>494,541</u>	<u>26,305</u>	<u>369,958</u>	<u>995,815</u>	<u>868,498</u>	<u>1,864,313</u>
Չուտ հաշվեկշռային արժեք								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>83,589</u>	<u>529,254</u>	<u>491,035</u>	<u>32,102</u>	<u>1,099,099</u>	<u>2,235,079</u>	<u>1,594,376</u>	<u>3,829,455</u>

2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 878,722 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 608,937 հազար ՀՀ դրամ):

2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 808,489 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 148,156 հազար ՀՀ դրամ):

11. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Արտոնագրեր	Համակարգ- չային ծրագրեր	Մշակման ծախսեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	355,926	1,029,711	189,534	1,575,171
Ավելացումներ	171,616	425,834	28,058	625,508
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(6,438)	0	0	(6,438)
Տեղափոխումներ	(8,631)	226,223	(217,592)	0
2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ	<u>512,473</u>	<u>1,681,768</u>	<u>0</u>	<u>2,194,241</u>
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	88,091	84,577	0	172,668
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	117,203	106,908	0	224,111
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(6,438)	0	0	(6,438)
2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ	<u>198,856</u>	<u>191,485</u>	<u>0</u>	<u>390,341</u>
Չուտ հաշվեկշռային արժեք				
2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ	<u>313,617</u>	<u>1,490,283</u>	<u>0</u>	<u>1,803,900</u>

(հազար ՀՀ դրամ)

12. Ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

	<i>Արտոնագրեր</i>	<i>Համակարգ- չային ծրագրեր</i>	<i>Մշակման ծախսեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	116,334	365,843	205,436	687,613
Ավելացումներ	240,663	406,090	242,010	888,763
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(1,072)	(133)	-	(1,205)
Տեղափոխումներ	-	257,912	(257,912)	-
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	355,925	1,029,712	189,534	1,575,171
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,278	20,865	-	74,143
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	35,885	63,845	-	99,730
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(1,072)	(133)	-	(1,205)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	88,091	84,577	-	172,668
2ուտ հաշվեկշռային արժեք				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	267,834	945,135	189,534	1,402,503

2023 թվականին իրականացված տեղափոխումը կապված է Բանկի կողմից մշակված մոբայլ բանկինգ հավելվածի հետ, որը օգտագործման համար հասանելի է դարձել 2023 թվականի դեկտեմբերին: Մշակման ծախսերը ներառում են Բանկի կողմից մշակված օնլայն բանկային համակարգին առնչվող ծախսերը, որը դեռ հասանելի չէ օգտագործման համար:

12. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից՝

	30/09/2024	31/12/2023
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	945,426	1,859,225
Նախորդ ժամանակաշրջանում պակաս ներկայացված գումար	0	0
Հետաձգված հարկային ծախս՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(36,516)	(705,552)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	908,910	1,153,673

2024 թվականի համար ընթացիկ շահութահարկի և հետաձգված հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2023թ.՝ 18%):

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է օրենքով սահմանված շահութահարկի դրույքաչափերից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափերի վրա հիմնված շահութահարկի ծախսերի համադրումը փաստացի ծախսերի հետ հետևյալն է.

	30/09/2024	31/12/2023
Շահույթ նախքան հարկումը	4,887,561	6,033,135
Օրենքով սահմանված հարկի դրույքաչափ	18%	18%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով	879,761	1,085,964
Չվազեցվող ծախսեր	6,738	78,775
Հարկերից ազատված եկամուտ	22,412	(11,066)
Նախորդ ժամանակաշրջանում պակաս ներկայացված գումար	0	0
Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխված օգտագործված հարկային վնասներ, որոնք նախկինում չեն ճանաչվել	0	0
Շահութահարկի գծով ծախս	908,910	1,153,673

(հազար ՀՀ դրամ)

12. Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները 2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև՝

	<i>Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում</i>			<i>Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում</i>			
	<i>Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում</i>	<i>Այլ համապարփակ եկամտի կազմում</i>	<i>2023 թ. Դեկտեմբերի 31</i>	<i>Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում</i>	<i>Այլ համապարփակ եկամտի կազմում</i>	<i>2024 թ. Սեպտեմբեր 30</i>	
Հետաձգված հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)							
Ներդրումային արժեթղթեր	181,165	13,902	(81,531)	113,535	0	(22,412)	91,123
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(37)	938	0	901	3,498	0	4,399
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(2,553,229)	724,513	0	(1,828,716)	(22,147)	0	(1,850,862)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	0	84	0	84	3,975	0	4,059
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(299,447)	(19,903)	0	(319,350)	(31,168)	0	(350,518)
Այլ ակտիվներ	(10,494)	(7,183)	0	(17,677)	717	0	(16,960)
Այլ փոխառու միջոցներ Իրական արժեքով՝	6,776	(39)	0	6,737	0	0	6,737
շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող	203	0	0	203	0	0	203
Ֆինանսական պարտավորություններ Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	0	(3,013)	0	(3,013)	0	0	(3,013)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	321,708	(5,168)	0	316,540	0	0	316,540
Այլ պարտավորություններ	93,302	1,421	0	94,723	3,905	0	98,628
Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխված հարկային վնաս	0	0	0	0	0	0	0
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, գուտ	(2,260,052)	705,552	(81,531)	(1,636,032)	(41,220)	(22,412)	(1,699,664)

(հազար ՀՀ դրամ)

13. Վարկային կորուստների գծով ծախս

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2024թ. Սեպտեմբերի 30-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար:

	Ճան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(18,571)	0	0	(18,571)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(865)	0	0	(865)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(192,739)	(317,764)	557,881	47,378
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ		(22,084)	0	0	(22,084)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	(124,509)	0	0	(124,509)
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	14	(86,196)	0	0	(86,196)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	14	(3,981)	0	0	(3,981)
Ֆինանսական երաշխիքներ	20	18,560	0	0	18,560
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախս		(430,385)	(317,764)	557,881	(190,268)

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար:

	Ճան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(5,272)	-	-	(5,272)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(449)	-	-	(449)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(747,937)	664,372	330,092	246,527
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	(468)	-	-	(468)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	(50,309)	-	-	(50,309)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	15	7,804	-	-	7,804
Ֆինանսական երաշխիքներ	23	(60,969)	-	-	(60,969)
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախս		(857,600)	664,372	330,092	136,864

14. Այլ ակտիվներ

Այլ ակտիվները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից.

	30/09/2024	31/12/2023
Այլդեբիտորական պարտք	740,581	217,372
Նվազեցում՝ այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստ	(4,708)	(727)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	735,873	216,645
Կանխավճարներ վարձակալած գույքի մատակարարներին	1,013,255	1,873,907
Կանխավճարներ	272,230	143,987
Բռնագանձված ակտիվներ	63,044	98,023
Հարկերի կանխավճարներ, բացառությամբ շահութահարկի	801,809	59,815
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	201,120	21,118
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	2,351,458	2,196,850
Ընդամենը այլ ակտիվներ	3,087,331	2,413,495

2024թ. Սեպտեմբերի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	727	727
ԱՎԿ փոփոխություններ	3,981	3,981
2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	4,708	4,708

(հազար ՀՀ դրամ)

14. Այլ ակտիվներ (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,531	8,531
ԱՎԿ փոփոխություններ	(7,804)	(7,804)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	727	727

15. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները հետևյալն են՝

	30/09/2024	31/12/2023
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
Մանրածախ	6,273,495	1,253,325
Կորպորատիվ	15,191,592	10,087,327
Ժամկետային ավանդներ		
Մանրածախ	67,407,875	18,024,306
Կորպորատիվ	17,561,219	4,960,192
Ընդամենը	106,434,181	34,325,150

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են հաշիվներ և ավանդներ հետևյալ հաճախորդների գծով՝

	30/09/2024	31/12/2023
Անհատներ	72,451,881	18,577,638
Ֆինանսական հաստատություններ	6,020,153	6,452,571
Աշխատակիցներ	1,229,321	699,993
Մասնավոր ընկերություններ	26,732,826	8,594,948
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	106,434,181	34,325,150

2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ 32,065,225 հազար ՀՀ դրամի (30.20%) ընթացիկ հաշիվները և ավանդները ներգրավված են Բանկի ամենամեծ տասը հաճախորդներից (2023թ.՝ 12,371,700 հազար ՀՀ դրամի, 36.05%):

2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկը ունի 1 հաճախորդ, որի մնացորդը կազմում է 7,016,596 հազար ՀՀ դրամ և գերազանցում է սեփական կապիտալի 10%-ը (2023թ.՝ զրո):

ՀՀ օրենսդրության համաձայն, Բանկը պարտավոր է վճարել ավանդները ավանդատուի պահանջով: Այն դեպքում, երբ ժամկետային ավանդը Բանկը վճարում է ավանդատուի պահանջով մինչև մարման ժամկետը, դրա մասով տոկոսը վճարվում է ցպահանջ ավանդների տոկոսադրույքի հիման վրա, եթե պայմանագրում այլ տոկոսադրույք նշված չէ:

16. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են՝

	30/09/2024	31/12/2023
Վարկեր բանկերից	6,602,051	5,059,016
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	6,200,911	2,952,186
Ընդամենը	12,802,962	8,011,202

2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկը ունի վարկեր ՀՀ 6 (վեց) առևտրային բանկերից (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 3 բանկեր):

2024թ. սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկեր 12,802,962 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ (2023թ.՝ 4,944,252 հազար ՀՀ դրամ) և 4.90-10.75% տարեկան տոկոսադրույքով (2023թ.՝ 6.6-8.3%):

ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկերի մարման ժամկետներն են 2024-2026թթ.:

(հազար ՀՀ դրամ)

16. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (շարունակություն)

2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկը 3 բանկերի հետ կնքել է հետգնման պայմանագիր (2023թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ մեկ բանկի հետ):

2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ բանկերի հետ կնքված հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարները ապահովվել են ՀՀ պետական պարտատոմսերով՝ 6,330,251 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 3,126,410): Տես ծանոթագրություններ 8, 29 և 30:

17. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը ներառում են՝

	<u>30/09/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ԱՄՆ դոլարով	3,616,537	3,496,986
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ՀՀ դրամով	7,065,121	2,467,883
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	<u>10,681,658</u>	<u>5,964,869</u>

2024 թվականի ընթացքում բանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկում գրանցել է համապատասխանաբար 5,000,000,000 ՀՀ դրամ և 4,000,000 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի թողարկման ազդագիրը, որոնք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ամբողջությամբ չեն տեղաբաշխվել: 2024 թվականի Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով նոր տեղաբաշխված պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է համապատասխանաբար 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ և 1,283,557 հազար ՀՀ դրամ:

2023 թվականի ընթացքում բանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկում գրանցել է համապատասխանաբար 5,000,000,000 ՀՀ դրամ և 10,000,000 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի թողարկման ազդագիրը, որոնք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են:

ՀՀ դրամով արտահայտված պարտատոմսերն ունեն 11% և 11.5% տարեկան տոկոսադրույք, իսկ ԱՄՆ դոլարով արտահայտված պարտատոմսերը՝ 6.0% և 6.25% տարեկան տոկոսադրույք: ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի մարման ժամկետներն են՝ 2025-2026թթ.:

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են ՀՀ ֆոնդային բորսայում:

18. Այլ փոխառու միջոցներ

Այլ փոխառու միջոցները ներառում են՝

	<u>30/09/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	9,538,144	5,715,675
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	3,746,219	2,119,636
Փոխառություններ առևտրային կազմակերպություններից	75,948	90,739
Փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	6,814	8,009
Այլ փոխառու միջոցներ	<u>13,367,127</u>	<u>7,934,059</u>

2024թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկը ունի մեկ վարկատու այլ փոխառու միջոցներ վարկատուներից, որի մնացորդը գերազանցում է սեփական կապիտալի 10%-ը, կազմելով՝ 7,135,325 հազար ՀՀ դրամ :

Այլ փոխառու միջոցների շրջանակներում չկան պարտքային պարտադիր պայմաններ, որոնց Բանկը պարտավոր է բավարարել:

2024թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերը՝ 13,861,479 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 9,145,692 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են որպես գրավ վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպությունից ներգրավված փոխառությունների դիմաց, որոնց հաշվեկշռային արժեքը 2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ կազմում է 13,146,822 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 7,835,312 հազար ՀՀ դրամ) (տես Ծան. 9):

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Ստորև ներկայացվում է վարձակալության գծով պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները և շարժը ժամանակաշրջանի ընթացքում`

	<u>30/09/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Հունվարի 1-ի դրությամբ	1,754,993	1,787,052
Ավելացումներ	4,990	225,207
Տոկոսի հաշվեգրում	127,644	181,300
Վճարումներ	(186,619)	(438,566)
Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	1,701,007	1,754,993

2024 թվականի առաջին ինը ամսիների ընթացքում Բանկի` վարձակալությունների գծով դրամական միջոցների ընդհամենը արտահոսքը կազմել է 314,263 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. ամբողջ տարվա ընթացքում` 452,871 հազար ՀՀ դրամ)։

2024 թվականի առաջին ինը ամսիների ընթացքում բանկի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների և վարձակալության գծով պարտավորությունների` ընդամենը ոչ դրամական միջոցներով ավելացումները կազմել են 43,159 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. ամբողջ տարվա ընթացքում` 225,207 հազար ՀՀ դրամ)։ հակադարձ

20. Այլ պարտավորություններ

	<u>30/09/24</u>	<u>31/12/23</u>
Կրեդիտորական պարտք	732,181	402,365
Չհաշվանցված գումարներ	0	409,577
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցների նկատմամբ	526,082	527,402
Պահուստ երաշխիքների գծով	72,593	91,153
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,330,855	1,430,497
Կանխավճարներ վարձակալներից	43,408	170,949
Շահույթահարկից բացի այլ կրեդիտորական պարտք հարկերի գծով	137,532	343,942
Պարտքեր ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	34,804	14,784
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	215,743	529,675
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	1,546,599	1,960,172

Չհաշվանցված գումարները Բանկից դուրս հաճախորդների գործառնություններն են, որոնք ղեկավարների 31-ի դրությամբ դեռ չեն ելքագրվել համապատասխան բանկային հաշիվներից, բայց հաշվանցվել են տարվա ավարտից անմիջապես հետո։

21. Սեփական կապիտալ

Թողարկված կապիտալ

2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ Բանկի բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 40,100,200 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.` 30,100,000 հազար ՀՀ դրամ)։ Հայտարարված, թողարկված և շրջանառվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 1,400,000 սովորական բաժնետոմսից (2023թ.` 1,400,000 սովորական բաժնետոմս), որոնց յուրաքանչյուրի անվանական արժեքը կազմում է 28,643 դրամ (2023թ.` 21,500 դրամ)։

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում մեկ բաժնետոմս` մեկ ձայն սկզբունքով։

2024թ. մայիսի 21-ին Բանկի բաժնետերերը հաստատել են բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը 10,000,200 հազար ՀՀ դրամով` վարկավորման ծավալները խթանելու և ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված նվազագույն նորմատիվների չափերի պահանջներին համապատասխանելու նպատակով։ Բաժնետիրական կապիտալի համալրումն իրականացվել է բաժնետերերից 10,000,200 հազար ՀՀ դրամ ներգրավելու միջոցով։ Բաժնետիրական կապիտալի ավելացումն իրականացվել է առկա բաժնետոմսերի անվանական արժեքի` 21,500 դրամից 28,643 դրամի բարձրացմամբ։

Պահուստների բնույթը և նպատակը

Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերազնահատման պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերազնահատման պահուստը բաղկացած է իրական արժեքի գուտ փոփոխությունից` միևնույն ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը։

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Սեփական կապիտալ (շարունակություն)

Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի չբաշխված շահույթի առավելագույն չափով:

2024 թվականի ինը ամիսների ընթացքում 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար և 2023 թվականի ընթացքում 2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել:

22. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Գործառնական միջավայր

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը՝ շուկայական տնտեսության պահանջներին համապատասխան: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը առավելապես կախված է այս բարեփոխումներից և զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների արդյունավետությունից:

Ղատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

Հարկում

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և ենթակա տարընթերցումների տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տոկոսային վճարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Սակայն, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբեր լինել, և ֆինանսական վիճակի վրա ազդեցությունը կարող է եսական լինել, եթե տվյալ մարմինները կարողանան պարտադրել իրենց մեկնաբանությունները:

Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկի պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունները հետևյալն են՝

	<u>30/09/2024</u>	<u>31/12/2023</u>
Վարկերին առնչվող պարտավորություններ		
Ֆինանսական երաշխիքներ	2,673,725	3,210,301
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	2,673,725	3,210,301

(հազար ՀՀ դրամ)

23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)

2024թ. սեպտեմբերի 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական երաշխիքներ	Փուլ 1	Ընդամենը
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	91,153	91,153
Նոր երաշխիքներ	18,039	18,039
Վճարված գումարներ	(48,510)	(48,510)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	11,910	11,910
2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	72,593	72,593

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական երաշխիքներ	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	30,184	30,184
Նոր երաշխիքներ	71,875	71,875
Վճարված գումարներ	(3,024)	(3,024)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(7,882)	(7,882)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	91,153	91,153

23. Չուտ տոկոսային եկամուտ

Չուտ տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

	01/07/2024- 30/09/2024	01/01/2024- 30/09/2024	01/07/2023- 30/09/2023	01/01/2023- 30/09/2023
Ամորտիզացված արժեքով չափվող Ֆինանսական ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	5,817,364	14,884,464	3,565,511	10,385,800
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	63,419	99,052	0	0
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,978	8,275	2,606	3,307
	5,888,761	14,991,791	3,568,117	10,389,107
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ Ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող Ֆինանսական ակտիվներ				
Ներդրումային արժեթղթեր	480,523	1,209,037	148,813	416,761
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով	6,369,284	16,200,828	3,716,930	10,805,868
Այլ տոկոսային եկամուտներ				
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	233,624	465,370	0	0
Աձանցյալ գործիքներ	12,226	12,426	0	0
	245,850	477,796	0	0
Տոկոսային ծախս				
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,755,327	3,721,001	391,874	604,773
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	252,551	651,527	24,201	81,370
Այլ փոխառու միջոցներ	231,783	569,132	99,233	218,649
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	127,974	346,688	181,090	506,237
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	85,431	302,844	10,355	95,745
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	44,650	127,644	46,067	134,498
Աձանցյալ ֆինանսական գործիքներ	0	0	14,354	69,172
	2,497,716	5,718,836	767,173	1,710,444
Տոկոսային ծախս	2,497,716	5,718,836	767,173	1,710,444
Չուտ տոկոսային եկամուտ	4,117,418	10,959,787	2,949,756	9,095,425

(հազար ՀՀ դրամ)

24. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտը ներառում է՝

	01/07/2024- 30/09/2024	01/01/2024- 30/09/2024	01/07/2023- 30/09/2023	01/01/2023- 30/09/2023
Դրամային գործառնություններ	87,734	284,896	37,829	51,622
Երաշխիքներ	24,680	54,279	57,392	78,118
Ապահովագրություն	2,958	9,730	256	2,589
Հաշվի սպասարկման վճար	8,328	9,178	150	750
Դրամական փոխանցումներ	1,534	1,755	236	253
Այլ	2,328	2,328	955	2,403
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	135,589	372,225	96,818	135,735
Հաշվարկային գործառնություններ	76,746	131,799	1,613	7,651
Արժեթղթերի գծով գործառնություններ	0	51,181	0	0
Դրամային գործառնություններ	12,223	37,492	30,309	37,338
Դրամական փոխանցումներ	0	0	379	796
Հաշիվների սպասարկման վճար	0	753	303	677
Արտարժույթի փոխարկման գործարքներ	0	0	0	4,844
Վճարային քարտերի սպասարկման վճար	80	80	0	12
Այլ	0	0	40	169
Միջնորդավճարների գծով ծախս	89,048	221,305	32,644	51,487
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	46,541	150,920	64,174	84,247

25. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր

Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսերը ներառում են՝

	01/07/2024- 30/09/2024	01/01/2024- 30/09/2024	01/07/2023- 30/09/2023	01/01/2023- 30/09/2023
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	1,329,967	3,814,951	882,984	2,950,874
Պարտադիր կենսաթոշակային վճարումներ	79,972	225,058	158,489	158,489
Անձնակազմի ապահովագրություն	19,238	64,595	17,580	49,979
Անձնակազմի գծով ծախսեր	1,429,177	4,104,604	1,059,053	3,159,342

Այլ գործառնական ծախսեր

	01/07/2024- 30/09/2024	01/01/2024- 30/09/2024	01/04/2023- 30/06/2023	01/01/2023- 30/06/2023
Մարքեթինգ և գովազդ	203,801	378,308	105,057	174,115
Վերանորոգում և սպասարկում	65,740	192,597	47,067	129,415
Գրասենյակային ծախսեր	52,289	165,190	48,309	119,201
Անվտանգություն	50,182	122,582	21,961	80,214
Բարեգործություն	27,771	98,077	84,962	151,059
Մասնագիտական ծառայություններ	54,063	104,221	32,320	73,890
Չփոխհատուցվող հարկեր և տուրքեր, բացառությամբ շահութահարկի	22,552	70,069	3,201	24,192
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	35,531	81,264	11,622	13,541
Ժամանց	9,234	47,948	31,595	39,507
Գույքի օտարման հետ կապված ծախսեր	7,231	42,209	0	0
Գործուղման և համանման ծախսեր	4,875	34,540	9,239	17,954
Վարկերի տրամադրման և հավաքագրման գծով ծախսեր	13,705	38,593	13,692	29,918
Հաղորդակցություն	10,494	29,858	7,250	27,767
Անդամավճարներ	7,425	26,315	1,675	9,893
Ներկայացուցչական ծախսեր	566	16,368	3,461	8,860
Անձնակազմի վերապատրաստում	2,452	12,498	13,218	15,853
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	3,023	11,430	4,941	11,131
Ֆինանսական հաշտարարի գծով ծախսեր	2,684	8,050	1,370	4,106
Վճարված տուգանքներ	4,004	4,053	10,000	10,000
Այլ	127,536	293,643	36,786	81,237
Այլ գործառնական ծախսեր	705,158	1,777,813	487,725	1,021,854

2024թ. սեպտեմբերի 30-ին ավարտված ժանակաշրջանի համար Բանկը ճանաչել է 10,052 հազար ՀՀ դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս կարճաժամկետ վարձակալությունից և 1,378 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունից (2023թ. սեպտեմբեր 30-ին ավարտված ժամանակաշրջանի համար՝ 4,761 հազար ՀՀ դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս կարճաժամկետ վարձակալությունից և 6,370 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունից):

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Բանկի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, որոնց կառավարման համար Բանկը մշակում և ներդնում է ռիսկերի կառավարման մեխանիզմներ և ներքին վերահսկողության համակարգ: Բանկի գործունեությանը բնորոշ հիմնական ռիսկերն են վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն իր հերթին ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկերը: Բանկի գործունեությանը բնորոշ է նաև գործառնական ռիսկը: Ռիսկերի կառավարումը ներառում է ռիսկերի հայտնաբերման, չափման և մոնիտորինգի շարունակական գործընթաց ռիսկերի սահմանաչափերի և ներքին վերահսկողության համակարգի շրջանակներում: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը վճռորոշ նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության մշտական մակարդակի պահպանման համար, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների շրջանակներում առաջացող ռիսկերի համար:

Ռիսկերի կառավարման գործառնայթը ներառում է նաև բիզնես ռիսկերը, ինչպիսիք են շրջակա միջավայրի, տեխնոլոգիաների և տնտեսական ոլորտների փոփոխությունները՝ դրանց հետ կապված տարբեր ստորաբաժանումների ներգրավմամբ:

Ռիսկերի կառավարման համակարգ

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկման վերջնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի խորհուրդը, սակայն ռիսկերի կառավարման և մոնիտորինգի համար պատասխանատու են առանձին ստորաբաժանումներ:

Բանկի խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության համար:

Բանկի ղեկավարություն/գլխավոր գործադիր տնօրեն

Բանկի ղեկավարությունը/գլխավոր գործադիր տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկողության համար:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչությունը պատասխանատու է խորհրդի կողմից հաստատված ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ներքո ռիսկերի կառավարման ընթացակարգերի մշակման և իրականացման համար, այդ ընթացակարգերի համաձայն ռիսկերի հայտնաբերման, գնահատման և շարունակական մոնիտորինգի համար, ներառյալ սահմանված կարգով համապատասխանության վերահսկումը ռիսկերի սահմանաչափերի նկատմամբ ինչպես նաև Նոր գործընթացների և պրոդուկտների ռիսկերի գնահատման համար:

Հետևյալ բաժինը ևս ապահովում է ռիսկերի հաշվետվությունների ներկայացումը իրավասու կառավարման մարմիններին, Բանկի խորհրդին և ղեկավարությանը:

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտե

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեն պատասխանատու է Բանկի ակտիվների կառավարման և պարտավորությունների ու ընդհանուր ֆինանսական կառուցվածքի կառավարման համար: Այն նաև պատասխանատու է ֆինանսավորման և իրացվելիության ռիսկերի համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին կից գործող ներքին աուդիտի հանձնաժողովին:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ

Տարատեսակ ռիսկերի վերլուծության և գնահատման ժամանակ Բանկը կիրառում է վիճակագրական մոդելներ, զգայունության վերլուծություններ, վերլուծում ռիսկի տարբեր ցուցանիշների դիսամիկան և անհրաժեշտության դեպքում ձեռնարկում համապատասխան միջոցներ: Մոդելները հետազայում ստուգվում են վավերականության նպատակներով: Բանկը նաև կիրառում է վատագույն դեպքերի սցենարները, որոնք տեղի կունենան, երբ ծայրահեղ իրադարձությունները, որոնք քիչ հավանական են, իրականում տեղի կունենան:

Ռիսկերի մոնիտորինգը և վերահսկումը հիմնականում իրականացվում է Բանկի կողմից հաստատված սահմանաչափերի հիման վրա: Այս սահմանները արտացոլում են Բանկի ռազմավարությունը և շուկայական միջավայրը, ինչպես նաև ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել՝ տնտեսության ընտրված հատվածների վրա լրացուցիչ շեշտադրումով: Բացի այդ, Բանկը դիտարկում և գնահատում է ռիսկերի կլանման կարողությունները և ռիսկերի ընդհանուր մակարդակը բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործունեության ուղղությունների համար:

Վարկային ռիսկի մասին տեղեկատվությունը, որը վերաբերում է բիզնեսի բոլոր ուղղություններին, վերլուծվում և մշակվում է ռիսկերը վաղաժամ վերլուծելու, վերահսկելու և հայտնաբերելու համար: Այս տեղեկատվությունը ներկայացվում է Բանկի ղեկավարությանը: Ներկայացված հաշվետվությունը ներառում է ընդհանուր վարկային ռիսկի ենթարկվածության վերլուծություն, վարկերի համակենտրոնացման սահմանաչափերի մոնիտորինգի արդյունքներ, GAP վերլուծություն, VaR գնահատում, իրացվելիության գործակիցներ, սթրես-թեստ վերլուծություն, ընդհանուր ռիսկի «ախորժակի» վերահսկում և ռիսկի պորտֆելի փոփոխություններ: Եռամսյակային կտրվածքով հտորիդին առընթեր Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության կոմիտեին է ներկայացվում հաճախորդների ռիսկերի, տնտեսության և բիզնես ուղղությունների վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն:

Ռիսկերի մեղմացում

Որպես ռիսկերի մեղմացման ուղղված միջոցառումների մաս, Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունից առաջացող ռիսկերի կառավարման նպատակով:

Բանկը լայնորեն կիրառում է գրավը վարկային ռիսկի նվազեցման նպատակով:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Բանկը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Բանկը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ սահմանելով ռիսկի այն սահմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

Բանկը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը արտացոլում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ առավելագույն ռիսկը, որը կարող է առաջանալ ապագայում արժեքի փոփոխությունից:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Արժեզրկման գնահատում

Բանկը ԱՎԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված երեք սցենարներով՝ գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները, զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը Բանկին պայմանագրով վճարման ելթակա դրամական միջոցների հոսքերի և Բանկի ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՎԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանց հիմնական տարրերը հետևյալն են՝

- PD Դեֆոլտի հավանականությունը որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում դեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Դեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
- EAD Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դա ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, բաց թողնված վճարումների վրա հաշվեգրված տոկոսները և այլն:
- LGD Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը դա դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում դեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

ԱՎԿ պահուստը հիմնվում է վարկային վնասների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող վարկային վնաս կամ ԱՎԿԱՎԿ), եթե առկա չէ վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային վնասի վրա (12-ամսյա ԱՎԿ): 12 ամսվա ԱՎԿ-ն ԱՎԿԱՎԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունքը հանդիսացող ԱՎԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱՎԿԱՎԿ-ն, այնպես էլ 12 ամսվա ԱՎԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ ելնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

Բանկը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտ տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա, Բանկը խմբավորում է իր վարկերը՝ ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև.

- Փուլ 1: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՎԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
- Փուլ 2: Երբ գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Բանկը պահուստը ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿԱՎԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
- Փուլ 3: Վարկը համարվում է արժեզրկված:
- POCI: Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՎԿ-ն միայն ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատականը:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի սահմանումը

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ, և, հետևաբար, այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ վարկային տեսանկյունից արժեզրկված) ԱՎԿ հաշվարկի նպատակով, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուն 91 օրով ուշացնում է պայմանագրային վճարումների կատարումը:

Ֆինանսական գործիքը նաև համարվում է արժեզրկված՝ հիմք ընդունելով սահմանված այլ քանակական և որակական գործոններ, ինչպիսիք են, վերանայման կարգավիճակը և ֆինանսական մոնիտորիգի արդյունքները:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել քիչ հավանականությունը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ դեֆոլտի ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «վերականգնված», և հետևաբար վերադասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն վեց անընդմեջ ամիսների ընթացքում դեֆոլտի սահմանված չափանիշներից ոչ մեկը առկա չի եղել: Ակտիվի՝ վերականգնվելուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է վերականգնման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է վարկային ռիսկի զգալի աճ:

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Խմբավորում

Հաճախորդներին տրված վարկերի, որոնք պատկանում են Փուլ 1-ին և Փուլ 2-ին, ինչպես նաև անհատապես ոչ Եական Փուլ 3-ին պատկանող վարկերի համար, Բանկը հաշվարկում է ԱՎԿ պորտֆելի մակարդակով: Բանկն առանձնացնում է պորտֆելների հետևյալ տեսակները.

- ▶ Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր,
- ▶ Հիփոթեքային վարկեր և անշարժ գույքով ապահովված այլ վարկեր,
- ▶ Կորպորատիվ վարկեր,
- ▶ Այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց.

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով դեֆոլտի հավանականությունը հիմնվում է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկությունների վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցներով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ առկա տեղեկությունները: Հավանականությունները հաշվարկվում են որպես 12 ամիս ժամանակաշրջանի ընթացքում դեֆոլտ կատեգորիաների միջև փոխանցվող վարկերի մասնաբաժինը ընդհանուր վարկերի նկատմամբ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Դեֆոլտի հավանականությունը հաշվարկելիս Բանկը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ունեն Եական ազդեցություն դեֆոլտի հավանականության վրա՝ հաշվարկված ըստ ժամանակային շարքերի ռեգրեսիայի վերլուծության:

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվի է առնում ինչպես հաճախորդի ունակությունը՝ մեծացնելու իր վարկի գումարը դեֆոլտի մոտենալու դեպքում, այնպես էլ հնարավոր վաղաժամկետ մարումները: Փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների համար Բանկը գնահատում է 12 ամսվա ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի հավանականությունը 12 ամսվա ԱՎԿ հաշվարկելու նպատակով: Փուլ 2, Փուլ 3 և ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների համար դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դիտարկվում է գործիքների ողջ կյանքի տևողության ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը

Բանկը դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը հաշվարկելու նպատակով օգտագործում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ պատմական տվյալները բոլոր դեֆոլտի ենթարկված վարկերի կտրվածքով: Ժամանակային կտրվածքով վերջին ժամկետանց վարկերի համար հնարավոր վերադարձի հավանականությունը գնահատվում է նախկինում ժամկետանց վարկերի պոպուլյացիայի զարգացման գործակցով: Տվյալ շրջանակներում հաշվի են առնվում հավաքագրման քաղաքականության ցանկացած փոփոխություն: Հավաքագրվում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը և գեղջվում դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ՝ միջին արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ, յուրաքանչյուր LGD խմբի գծով : Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է բոլոր տեսակի դրամական ներհոսքերը ժամկետանց վարկերի գծով (վարկերի մարումից ստացված միջոցներ, երաշխավորից ստացված միջոցներ, գրավի առարկայի վաճառքից ստացված միջոցներ և այլն):

Վարկային ռիսկի զգալի աճ

Բանկը սահմանել է քաղաքականություն՝ գնահատելու յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտանիշները՝ սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր: Բանկը որպես հիմնական հայտանիշ է օգտագործում վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

Վարկային ռիսկի աճը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը նաև առաջնորդվում է հետևյալ գործոններով՝

- ▶ ՀՀ այլ ֆինանսական հաստատություններում տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ Վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացումը,
- ▶ Վարկային պայմանների վերանայում վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացման արդյունքում,
- ▶ Վարկառուի գործունեության ֆինանսական մոնիտորինգի արդյունքները:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

ԱՎԿ մոդելներում Բանկը հիմնվում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակի վրա, մասնավորապես այնպիսի տնտեսական ելակետային տվյալների, ինչպիսիք են՝

- ▶ Գնաճ, %,
- ▶ Ամսական տնտեսական ակտիվություն, %,
- ▶ Միջին աշխատավարձ, ՀՀ դրամ
- ▶ Դրամական փոխանցումներ, մլն ԱՄՆ դոլար,
- ▶ Անշարժ գույք, ՀՀ դրամ :

Կանխատեսվող տեղեկատվությունը Բանկը ստանում է արտաքին աղբյուրներից (Տնտեսական վերլուծական ստորաբաժանում, Համաշխարհային բանկի տվյալների բազա, ինչպես նաև ՀՀ Կառավարության կողմից կատարված կանխատեսումներ): Սույն աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական կանխատեսվող տնտեսական փոփոխականների/ենթադրությունների արժեքները ԱՎԿ հաշվարկների համար յուրաքանչյուր տնտեսական սցենարի համար:

Հիմնական գործոնները	ԱՎԿ սցենար	Որոշված հավանականությունը, %	2024թ.
Գնաճ, %	Բազիսային	100%	3.1%
Ամսական տնտեսական ակտիվություն, %	Բազիսային	100%	10.0%
Միջին աշխատավարձ, ՀՀ դրամ	Բազիսային	100%	285,810
Դրամական փոխանցումներ, մլն ԱՄՆ դոլար	Բազիսային	100%	723
Անշարժ գույք, ՀՀ դրամ	Բազիսային	100%	323,096

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)***Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն*

Բանկը չունի ներքին վարկանիշային համակարգ հաճախորդներին տրված վարկերի վարկային որակի գնահատման նպատակով և կառավարում է վարկային ռիսկը ըստ ժամկետանց օրերի:

Ստորև աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկերի վարկային որակի վերաբերյալ 2024թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	2024թ. սեպտեմբեր 30			Ընդամենը վարկեր
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	46,066,645	12,188,958	506,994	58,762,596
– մինչև 30 օր ժամկետանց	1,864,497	2,605,734	314,609	4,784,840
– 30-89 օր ժամկետանց	0	1,715,751	1,151,869	2,867,620
– 90-179 օր ժամկետանց	0	0	690,393	690,393
– 180-270 օր ժամկետանց	0	0	95,581	95,581
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	0	0	256,653	256,653
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	47,931,142	16,510,442	3,016,099	67,457,684
Վարկային կորստի պահուստ	(364,297)	(545,224)	(395,504)	(1,305,026)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	47,566,845	15,965,218	2,620,595	66,152,658
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	36,322,829	1,831,619	23,688	38,178,136
– մինչև 30 օր ժամկետանց	15,858	46,322	2,659	64,840
– 30-89 օր ժամկետանց	0	38,947	7,355	46,302
– 90-179 օր ժամկետանց	0	0	7,872	7,872
– 180-270 օր ժամկետանց	0	0	54,769	54,769
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	36,338,686	1,916,889	96,343	38,351,918
Վարկային կորստի պահուստ	(57,242)	(145,320)	(47,764)	(250,325)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	36,281,445	1,771,569	48,579	38,101,593
Կորպորատիվ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	39,814,298	158,801	0	39,973,099
– մինչև 30 օր ժամկետանց	771	4,004	0	4,775
– 30-89 օր ժամկետանց	0	517,900	0	517,900
– 90-179 օր ժամկետանց	0	0	46,279	46,279
Ընդամենը համախառն կորպորատիվ վարկեր	39,815,070	680,704	46,279	40,542,053
Վարկային կորստի պահուստ	(91,976)	(106,832)	(4,628)	(203,436)
Ընդամենը զուտ կորպորատիվ վարկեր	39,723,094	573,872	41,651	40,338,617
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	7,958,106	383,883	12,015	8,354,005
– մինչև 30 օր ժամկետանց	42,091	17,833	77	60,001
– 30-89 օր ժամկետանց	0	38,426	7,526	45,951
– 90-179 օր ժամկետանց	0	0	12,012	12,012
– 180-270 օր ժամկետանց	0	0	7,339	7,339
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	8,000,197	440,142	38,969	8,479,308
Վարկային կորստի պահուստ	(22,098)	(43,605)	(26,094)	(91,797)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	7,978,099	396,537	12,875	8,387,511
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	132,085,095	19,548,177	3,197,690	154,830,963
Վարկային կորստի պահուստ	(535,613)	(840,981)	(473,989)	(1,850,584)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	131,549,482	18,707,196	2,723,701	152,980,379

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

	2023թ. դեկտեմբերի 31			Ընդամենը վարկեր
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	35,190,690	9,267,006	574,800	45,032,496
– մինչև 30 օր ժամկետանց	1,160,499	1,905,125	317,621	3,383,245
– 30-89 օր ժամկետանց	–	1,890,539	1,355,317	3,245,856
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	1,214,706	1,214,706
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	580,342	580,342
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	689,846	689,846
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	36,351,189	13,062,670	4,732,632	54,146,491
Վարկային կորստի պահուստ	(302,239)	(431,912)	(1,014,419)	(1,748,570)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	36,048,950	12,630,758	3,718,213	52,397,921
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	17,717,177	908,626	387,876	19,013,679
– մինչև 30 օր ժամկետանց	12,848	29,090	–	41,938
– 30-89 օր ժամկետանց	–	25,346	56,106	81,452
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	12,376	12,376
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	125,355	125,355
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	17,730,025	963,062	581,713	19,274,800
Վարկային կորստի պահուստ	(18,180)	(49,364)	(254,217)	(321,761)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	17,711,845	913,698	327,496	18,953,039
Կորպորատիվ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	13,290,332	173,985	–	13,464,317
– մինչև 30 օր ժամկետանց	751	27,260	–	28,011
– 30-89 օր ժամկետանց	–	12,288	–	12,288
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	83,903	83,903
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	4,246	4,246
Ընդամենը համախառն կորպորատիվ վարկեր	13,291,083	213,533	88,149	13,592,765
Վարկային կորստի պահուստ	(15,477)	(26,331)	(58,786)	(100,594)
Ընդամենը զուտ կորպորատիվ վարկեր	13,275,606	187,202	29,363	13,492,171
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	3,722,882	187,407	6,022	3,916,311
– մինչև 30 օր ժամկետանց	12,480	7,491	–	19,971
– 30-89 օր ժամկետանց	–	5,197	6,596	11,793
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	28,629	28,629
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	13,423	13,423
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	3,735,362	200,095	54,670	3,990,127
Վարկային կորստի պահուստ	(5,541)	(14,225)	(41,400)	(61,166)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	3,729,821	185,870	13,270	3,928,961
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	71,107,659	14,439,360	5,457,164	91,004,183
Վարկային կորստի պահուստ	(341,437)	(521,832)	(1,368,822)	(2,232,091)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	70,766,222	13,917,528	4,088,342	88,772,092

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

2024թ. Սեպտեմբեր 30

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	152,905	7,974,413	8,127,318
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	Փուլ 1	0	2,019,471	2,019,471
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	0	12,194,118	12,194,118
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	0	6,330,251	6,330,251
Ընդամենը			152,905	28,518,253	28,671,158

2023թ. դեկտեմբերի 31

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	13,966	3,219,616	3,233,582
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	Փուլ 1	-	964,802	964,802
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	-	5,258,863	5,258,863
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	-	3,126,410	3,126,410
Ընդամենը			13,966	12,569,691	12,583,657

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի վարկանիշային համակարգի և գործընկերների արտաքին վարկանիշների վերլուծությունը՝ ըստ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, բանկերի նկատմամբ պահանջների և ներդրումային արժեթղթերի, հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի 2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2024թ. Սեպտեմբեր 30

Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ

	Նկարագրություն	PD
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.09%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.1-4.3%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	16.3%
C	Արժեզրկված	100%

2023թ. դեկտեմբերի 31

Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ

	Նկարագրություն	PD
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.09%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.1-4.3%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	16.3%
C	Արժեզրկված	100%

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Բանկը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով ղեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի ամփայլություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: Այդ հարաբերակցությունները կազմել են՝

	Սահմանա- յին արժեք	2024թ. սեպտեմբերի 30-ի դրու- թյամբ, %	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրու- թյամբ, %
Լ2.1 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	ևվ. 15%	19.0%	20.0%
Լ2.2 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ ցպահանջ պարտավորություններ)	ևվ. 60%	188.9%	211.6%

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների՝ այսինքնագրային չզեղչված պարտավորությունների հիման վրա: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Այնուամենայնիվ, Բանկը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Բանկը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և առյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Բանկի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ	Մինչև 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	16,227,157	2,318,366	4,828,241	0	23,373,764
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	38,779,022	54,774,069	18,667,773	0	112,220,864
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	252,378	745,552	11,377,970	0	12,375,900
Այլ փոխառու միջոցներ	808,561	1,580,959	9,600,568	5,383,170	17,373,258
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	243,192	155,204	1,389,411	632,056	2,419,862
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,258,263	0	0	0	1,258,263
Ֆինանսական երաշխիք	2,753,351	0	0	0	2,753,351
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	60,321,924	59,574,149	45,863,963	6,015,226	171,775,261

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մինչև 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	3,175,828	2,847,964	2,389,918	-	8,413,710
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	15,052,608	18,416,847	2,193,713	-	35,663,168
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	124,076	1,454,840	5,295,516	-	6,874,432
Այլ փոխառու միջոցներ	172,644	1,153,463	5,259,221	4,119,874	10,705,202
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	59,845	361,920	1,349,624	676,038	2,447,427
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,430,497	-	-	-	1,430,497
Ֆինանսական երաշխիք	3,299,031	-	-	-	3,299,031
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	23,314,529	24,235,034	16,487,992	4,795,912	68,833,467

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Հաճախորդների ներգրավված միջոցների մեջ մեջ ներառված են ֆիզիկական անձանց կողմից ներդրված ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն ֆիզիկական անձից կարող են ցանկացած պահի ետ պահանջել իրենց ժամկետային ավանդները: Այս ավանդները դասակարգված են վերոնշյալ աղյուսակում իրենց մարման ժամկետների համաձայն:

Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ դրանց ակնկալվող վերականգնումների կամ մարման:

	2024թ. սեպտեմբերի 30			2023թ. դեկտեմբերի 31		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14,721,228	0	14,721,228	10,984,112	0	10,984,112
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,325,206	0	2,325,206	964,295	0	964,295
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	2,262	0	2,262	0	0	0
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր	13,472,853	0	13,472,853	0	0	0
Ներդրումային արժեթղթեր	4,180,461	8,013,657	12,194,118	2,596,863	2,662,000	5,258,863
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	3,240,251	3,090,000	6,330,251	256,910	2,869,500	3,126,410
Հաճախորդներին տրված վարկեր	25,165,255	127,815,123	152,980,379	19,670,285	69,101,807	88,772,092
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	834,639	5,428,091	6,262,730	40,194	214,434	254,628
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	0	4,103,134	4,103,134	0	3,829,455	3,829,455
Ոչ նյութական ակտիվներ	0	1,803,900	1,803,900	0	1,402,503	1,402,503
Այլ ակտիվներ	735,873	2,351,458	3,087,331	216,645	2,196,850	2,413,495
Ընդամենը	64,678,029	152,605,363	217,283,392	34,729,303	82,276,550	117,005,853
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	3,104	0	3,104	0	0	0
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	89,815,466	16,618,715	106,434,181	32,016,895	2,308,255	34,325,150
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	8,155,482	4,647,480	12,802,962	5,710,720	2,300,482	8,011,202
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	143,261	10,538,397	10,681,658	1,160,367	4,804,502	5,964,869
Այլ փոխառու միջոցներ	1,631,571	11,735,556	13,367,127	825,361	7,108,698	7,934,059
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	280,046	1,420,961	1,701,007	6,222	1,748,771	1,754,993
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություններ	627,714	0	627,714	1,620,547	0	1,620,547
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	0	1,699,664	1,699,664	0	1,636,032	1,636,032
Այլ պարտավորություններ	1,546,599	0	1,546,599	1,774,439	0	1,774,439
Ընդամենը	102,203,243	46,660,772	148,864,015	43,114,551	19,906,740	63,021,291
Զուտ	(37,525,214)	105,944,591	68,419,377	(8,385,248)	62,369,810	53,984,562

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների, սեփական կապիտալի արժեքի փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2024թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հիման վրա, և զուտ առևտրային եկամտի վրա՝ սեպտեմբեր 30-ի և դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող առևտրային գործիքների հիման վրա: Կապիտալի զգայունությունը վերոնշյալ հաշվետու ամսաթվերի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 30.09.2024թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 30.09.2024թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 30.09.2024թ.</i>
ՀՀ դրամ	4.17%	-	(1,656,083)

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 30.09.2024թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 30.09.2024թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 30.09.2024թ.</i>
ՀՀ դրամ	4.17%	-	2,403,522

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2023թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2023թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2023թ.</i>
ՀՀ դրամ	4.17%	-	(1,174,905)

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2023թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2023թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2023թ.</i>
ՀՀ դրամ	4.17%	-	1,822,309

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար՝ հիմնված ՀՀ ԿԲ կարգավորումների վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

**27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)
Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)**

	<u>ԱՄՆ դոլար</u>	<u>Եվրո</u>	<u>Այլ արժույթ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,799,164	2,039,218	1,063,895	5,902,278
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,122,768	102,438	0	2,225,206
Հաճախորդներին տրված վարկեր	26,021,211	406,235	0	26,427,446
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,124,823	1,498,613	0	2,623,435
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	10,527	28,938	53	39,518
Ընդամենը ակտիվներ	32,078,494	4,075,441	1,063,948	37,217,883
Ածանցյալ - ակտիվ	-	-	-	-
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	12,802,962	0	0	12,802,962
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	14,651,679	1,980,561	201,641	16,833,882
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,616,552	0	0	3,616,552
Այլ պարտավորություններ	139,407	90,897	65,743	296,047
Ընդամենը պարտավորություններ	31,210,600	2,071,458	267,384	33,549,443
Ածանցյալ պարտավորութ.	774,640	432,440	0	1,207,080
Չուտ հաշվեկշռային դիրք	867,893	2,003,983	796,564	3,668,440
Չուտ դիրք (ներառյալ ածանցյալ գործիքներ)	93,253	1,571,543	796,564	2,461,360

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<u>ԱՄՆ դոլար</u>	<u>Եվրո</u>	<u>Այլ արժույթ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,372,160	881,622	1,711,644	6,965,426
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	913,523	50,772	-	964,295
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,434,440	103,406	-	12,537,846
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,017	148,900	-	149,917
Ընդամենը ակտիվներ	17,721,140	1,184,700	1,711,644	20,617,484
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	4,944,252	-	-	4,944,252
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	8,662,747	439,188	149,963	9,251,898
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,496,985	-	-	3,496,985
Այլ պարտավորություններ	15,575	126,800	56,294	198,669
Ընդամենը պարտավորություններ	17,119,559	565,988	206,257	17,891,804
Չուտ դիրք	601,581	618,712	1,505,387	2,725,680

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով 2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի Էական արժույթային դիրքեր՝ դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքների վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից), երբ բոլոր այլ փոփոխականները մնում են կայուն: Բացասական գումարները արտացոլում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը: Դեկավարությունը սահմանել է ռիսկի սահմանաչափեր արտարժույթային և տոկոսադրույքների ռիսկերի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Արժույթ	Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն % 2024թ. Սեպտեմբեր 30	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2024թ. Սեպտեմբեր 30	Արտարժույթի փոփոխություն % 2023թ. Դեկտեմբերի 31	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2023թ. Դեկտեմբերի 31
	ԱՄՆ դոլար	22.47%	20,954	22.47%
ԱՄՆ դոլար	(22.47%)	(20,954)	(22.47%)	(135,175)
Եվրո	32.97%	518,138	32.97%	203,989
Եվրո	(32.97%)	(518,138)	(32.97%)	(203,989)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, ոչ բավարար կամ ձախողված գործընթացների, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ իրավական հետևանքներ կամ հանգեցնել ֆինանսական վնասների: Բանկը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգը, հնարավոր ռիսկերի որոշումը և դրանց արձագանքելը կարող են լինել արդյունավետ գործիքներ ռիսկերի կառավարման գործում:

Գործառնական ռիսկի կառավարման շրջանակներում Բանկը որդեգրել է պաշտպանության երեք ուղղություններ՝ պաշտպանության առաջին ուղղությունը ապահովվում է հաճախորդներին սպասարկող անձնակազմի և գործառնական ղեկավարության կողմից, պաշտպանության երկրորդ ուղղությունը ապահովվում է ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության գործառնական կողմից և երրորդ պաշտպանության ուղղությունը ապահովվում է ներքին աուդիտի գործառնական կողմից:

Գործառնական ռիսկերի կառավարման համակարգը ներառում է հետևյալ հիմնական տարրերը՝ ռիսկերի քարտեզագրում, միջադեպերի վերլուծություն և մշտական վերահսկողության գործառնական: Վերահսկողությունները ներառում են պարտականությունների արդյունավետ տարանջատում, հասանելիության, թույլտվության և համադրման ընթացակարգեր, անձնակազմի վերապատրաստում և գնահատման գործընթացներ:

27. Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման գործընթաց

Իրական արժեքի գնահատումները նպատակ ունեն մոտավոր սահմանել այն գինը, որը կստացվեր ակտիվը վաճառելու համար կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար շուկայի մասնակիցների միջև կանոնավոր գործարքի ժամանակ չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ դատողությունների կիրառումը, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես իրացվելի ակտիվների անհապաղ վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Բանկի ղեկավարությունը սահմանում է Բանկի ակտիվների (ներառյալ ածանցյալ գործիքների) իրական արժեքի չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները հաշվարկվում են գեղջված դրամական հոսքերի մեթոդների հիման վրա, որոնք հիմնված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ գործիքների գնահատված ապագա դրամական հոսքերի և զեղչման դրույքների վրա:

2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի և 2023թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, ինչպիսիք են՝ հաճախորդներին տրված վարկերը, պահանջներ բանկերի նկատմամբ, ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները, այլ ֆինանսական ակտիվները, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները, բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ, այլ փոխառու միջոցները, վարձակալության գծով պարտավորությունները և այլ ֆինանսական պարտավորությունները, որոնց իրական արժեքը հիմնված է գնահատման մեթոդների վրա՝ կիրառելով ոչ շուկայական նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ:

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա

Բանկն օգտագործում է հետևյալ հիերարխիան՝ ըստ գնահատման մեթոդների ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելու և բացահայտելու նպատակով՝

- Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- Մակարդակ 2 – մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):
- Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Իրական արժեքի բացահայտման նպատակով Բանկը սահմանել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հիևը ընդունելով ակտիվի կամ պարտավորության բնույթը, բնութագրերը, ռիսկերը և իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակը, ինչպես նկարագրված է վերևում:

	Իրական արժեքի չափում			Ընդամենը
	Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ	Նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ	Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ	
2024թ. Սեպտեմբեր 30	(Մակարդակ 1)	(Մակարդակ 2)	(Մակարդակ 3)	
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	0	3,104	0	3,104
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
- Ներդրումային արժեթղթեր	0	12,194,118	0	12,194,118
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	0	6,330,251	0	6,330,251
Ակտիվներ, որոնք համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14,721,228	0	0	14,721,228
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	0	0	2,325,206	2,325,206
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	0	0	735,873	735,873
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	0	0	152,147,795	152,147,795
- Լիզինգի գծով ստացվելիք գումարներ	0	0	6,514,063	6,514,063
Պարտավորություններ, որոնք համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	0	101,022,897	0	101,022,897
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	0	10,681,658	0	10,681,658
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	0	0	12,860,016	12,860,016
- Այլ փոխառու միջոցներ	0	0	13,334,216	13,334,216
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	0	0	1,701,007	1,701,007
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	0	0	1,330,855	1,330,855

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)

	<i>Իրական արժեքի չափում</i>			<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ</i>	<i>Նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ</i>	<i>Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ</i>	
<i>2023թ. դեկտեմբերի 31</i>	<i>(Մակարդակ 1)</i>	<i>(Մակարդակ 2)</i>	<i>(Մակարդակ 3)</i>	
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	5,242,363	-	5,242,363
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային գործիքներ	-	3,126,410	-	3,126,410
- Չգնանշված բաժնային արժեթղթեր – տեղական ընկերություններ	-	-	16,500	16,500
Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,984,112	-	-	10,984,112
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	-	964,295	964,295
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	216,645	216,645
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	85,583,559	85,583,559
- Ֆինանսական վարձակալության գծով սատցվելիք գումարներ	-	-	254,628	254,628
Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	34,410,355	34,410,355
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	6,020,172	-	6,020,172
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	7,995,633	7,995,633
- Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	7,699,446	7,699,446
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-	1,754,993	1,754,993
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	1,430,497	1,430,497

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը

Ստորև ներկայացվում է Բանկի ֆինանսական գործիքների հաշվեկշռային արժեքների և իրական արժեքների համեմատությունն ըստ դասերի, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն հաշվառվում իրական արժեքով: Այս դասերը չի ներառում ոչ ֆինանսական ակտիվների և ոչ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները:

	Հաշվեկշռային արժեք 2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ	Զճանաչված օգուտ/(վնաս) 2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ	Հաշվեկշռային արժեք 2023թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2023թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Զճանաչված օգուտ/(վնաս) 2023թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14,721,228	14,721,228	0	10,984,112	10,984,112	-
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,325,206	2,325,206	0	964,295	964,295	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	152,980,379	152,147,795	832,584	88,772,092	85,583,559	(3,188,533)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	6,262,730	6,514,063	(251,333)	254,628	254,628	-
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	735,873	735,873	0	216,645	216,645	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	3,104	3,104	0	-	-	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	106,434,181	101,022,897	5,411,283	34,325,150	34,410,355	(85,205)
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	12,802,962	12,860,016	(57,054)	8,011,202	7,995,633	15,569
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	10,681,658	10,681,658	0	5,964,869	6,020,172	(55,303)
Այլ փոխառու միջոցներ	13,367,127	13,334,216	32,911	7,934,059	7,699,446	234,613
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,701,007	1,701,007	0	1,754,993	1,754,993	-
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,330,855	1,330,855	0	1,430,497	1,430,497	-
Ընդամենը իրական արժեքի չճանաչված փոփոխություն	323,346,310	317,377,919	5,968,391	160,612,542	157,314,335	(3,078,859)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ

Հետևյալը նկարագրում է այն մեթոդները և ենթադրությունները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական հաշվետվություններում իրական արժեքով չափվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները որոշելու նպատակով և այն հողվածները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվում իրական արժեքով, բայց որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է:

Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը մոտ է իրենց հաշվեկշռային արժեքին

Այն ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք իրացվելի են կամ ունեն կարճ ժամկետայնություն (երեք ամսից պակաս), ենթադրվում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են իրական արժեքին: Այս ենթադրությունը կիրառվում է նաև առանց որոշակի մարման ժամկետ ունեցող ցպահանջ ավանդների և ինսայդդական հաշիվների նկատմամբ:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Հաճախորդներին տրված վարկերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների իրական արժեքը գնահատվում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերի գեղչմամբ՝ հիմնվելով գործող տոկոսադրույքների վրա՝ կիրառելի պարտքի համար նմանատիպ պայմաններով, վարկային ռիսկով և մարման ժամկետով:

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ (շարունակություն)

Ածանցյալ գործիքներ

Ածանցյալ գործիքները, որոնք գնահատվում են շուկայի դիտարկելի ելակետային տվյալների միջոցով գնահատման մեթոդի կիրառմամբ, հիմնականում տոկոսադրույքի, արտարժույթային սվոփ և ֆորվարդային պայմանագրեր են: Գնահատման առավել հաճախ կիրառվող մեթոդները ներառում են ֆորվարդային գնագոյացման և սվոփ մոդելներ՝ օգտագործելով ներկա արժեքի հաշվարկները: Մոդելները ներառում են տարբեր ելակետային տվյալներ, ներառյալ պայմանագրային կողմի վարկային որակը, արտարժույթի սփոթ փոխարժեքները, ֆորվարդային տոկոսադրույքները և տոկոսադրույքների կորրեք:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ներդրումային արժեթղթերը չափվում են գնահատման մեթոդի կամ գնագոյացման մոդելների կիրառմամբ և բաղկացած են հիմնականում ՀՀ պետական պարտքային արժեթղթերից: Այս արժեթղթերը գնահատվում են եկամտաբերության կորրեքի միջոցով, որոնք ներառում են շուկայում դիտարկելի և Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տվյալները:

28. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ գրավադրված ակտիվներ

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվել

Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Բանկը դրա դիմաց ստանում է կանխիկ գումար կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Եթե արժեթղթերի արժեքը մեծանում կամ նվազում է, որոշակի հանգամանքներում Բանկը կարող է պահանջել կամ Բանկից կարող են պահանջել լրացուցիչ դրամական ապահովություն: Բանկը որոշել է, որ պահպանում է այդ արժեթղթերի հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, ներառյալ վարկային ռիսկը, շուկայական ռիսկը, երկրի ռիսկը և գործառնական ռիսկը, և, հետևաբար, չի դադարեցրել դրանց ճանաչումը: Բացի այդ, բանկը ճանաչել է ստացված դրամական միջոցների գծով ֆինանսական պարտավորությունը:

Նմանապես, Բանկը կարող է վաճառել կամ վերագրավադրել վերավաճառքի պայմանագրերով փոխառված կամ ձեռք բերված արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը, իսկ կոնտրագենտը պահպանում է դրանց տիրապետման հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները: Հետևաբար, արժեթղթերը չեն ճանաչվում Բանկի կողմից, որը փոխարենը հաշվի է առնում թողարկված ցանկացած կանխիկ գումար որպես առանձին ակտիվ:

2024թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկն ունեցել է հետգնման պայմանագրերով վաճառված 10,822,887 հազար ՀՀ դրամ արժույթությամբ արժեթղթեր (2023թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 3,126,410 հազար ՀՀ դրամ), որոնք դասակարգվել են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

2024թ. Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ համապատասխան պարտավորությունները, որոնք գրանցվել են նմանատիպ գործարքների համար ստացված դրամական միջոցների դիմաց, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված են որպես հետգնման պայմանագրերով վճարման ենթակա գումարներ, որոնց հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 10,452,049 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 2,952,186 հազար ՀՀ դրամ), ներկայացված են «պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ» հոդվածում:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ներառում են ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվանցվել են ֆինանսական պարտավորությունների հետ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ինչպես նաև հաշվանցման վերաբերյալ իրավաբանորեն ամրագրված գլխավոր համաձայնագրերի և նմանատիպ համաձայնագրերի հետևանքները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար՝		Ֆինանսական պարտավորությունների զուտ գումար՝	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չի իրականացվել		
	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար	հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում		Ֆինանսական պարտավորությունների զուտ գումար	Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում
30 սեպտեմբեր 2024						
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ - ռեպո	(6,200,911)	-	(6,200,911)	6,330,251	-	129,340
Ընդամենը	(6,200,911)	-	(6,200,911)	6,330,251	-	129,340
31 դեկտեմբեր 2023						
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ - ռեպո	(2,952,186)	-	(2,952,186)	3,126,410	-	174,224
Ընդամենը	(2,952,186)	-	(2,952,186)	3,126,410	-	174,224

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Յուրաքանչյուր կապակցված կողմի առումով ուշադրություն է դարձվում կապակցվածության էության և ոչ պարզապես իրավաբանական ձևի վրա: Կապակցված կողմերը կարող են իրականացնել այնպիսի գործարքներ, որոնք չկապակցված կողմերի միջև կարող են չկատարվել, և կապակցված կողմերի միջև իրականացվող գործարքների գներն ու պայմանները կարող են տարբերվել ոչ կապակցված կողմերի հետ գործարքների գներից և պայմաններից:

Կապակցված կողմերի միջև գործարքների մնացորդները հետևյալն են.

	01/01/2024-30/09/2024			01/01/2023-31/12/2023		
	Բաժնետերեր	Առանցքային դեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր	Առանցքային դեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր
Հաճախորդներին տրված վարկեր						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	0	13,876	0	-	23,802	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	0	0	0	-	46,700	-
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	0	(853)	0	-	(55,737)	-
Այլ շարժ	0	0	0	-	-	-
Վարկերի մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, համախառն	0	13,023	0	-	14,765	-
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	0	(12)	0	-	(889)	-
Վարկերի մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, զուտ	0	13,012	0	-	13,876	-

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

	01/01/2024-30/09/2024			01/01/2023-31/12/2023		
	Բաժնետերեր և նրանց ընտանիքի անդամներ	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և նրանց նրանց ընտանիքի անդամներ	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	0	0	148,896	-	-	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված ֆինանսական վարձակալություն	0	0	1,348,642	-	-	171,291
Տարվա ընթացքում մարված ֆինանսական վարձակալություն	0	0	(120,029)	-	-	(33,142)
Այլ շարժ	0	0	21,092	-	-	11,021
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, համախառն	0	0	1,398,601	-	-	149,170
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	0	0	(25,947)	-	-	(274)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, զուտ	0	0	1,372,654	-	-	148,896
Ընթացիկ հաշիվներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	57,763	21,760	671,891	121,082	5,337	-
Տարվա ընթացքում ընթացիկ հաշիվների զուտ շարժ	664,230	(3,392)	469,225	(63,319)	16,423	671,891
ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	721,993	18,368	1,141,116	57,763	21,760	671,891
Ժամկետային ավանդներ	0	59,978	3,172,694	-	-	-
Ավանդների մնացորդ հունվարի 1-ի դրությամբ						
Ստավգած ավանդներ	8,316,216	187,576	136,787	7,896,626	99,254	5,076,063
Մարված ավանդներ	(1,500)	(147,769)	0	(7,896,626)	(39,526)	(1,990,326)
Այլ	0	(646)	(138,899)	-	250	86,957
Ավանդների մնացորդ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	8,314,716	99,139	3,170,581	-	59,978	3,172,694
Այլ փոխառու միջոցներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	-	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	-	-	-	-	-
Պարտավորության փոխարկում սեփական կապիտալի (Ծան. 22)	-	-	-	-	-	-
Այլ շարժ	-	-	-	-	-	-
ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	395,934	0	1,280,628	455,068	-	1,312,693
Ավելացումներ տարվա ընթացքում	1,955	0	4,376	15,065	-	92,891
Տրվածների հաշվեգրում	71,176	0	52,011	46,057	-	127,500
Վճարումներ տարվա ընթացքում	(28,806)	0	(117,310)	(120,256)	-	(252,456)
ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	440,260	0	1,219,705	395,934	-	1,280,628
Այլ ակտիվներ	0	0	592,494	-	-	540,306
Ֆինանսական երաշխիքներ	0	0	550,800	-	-	734,400
Շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվություն						
Տրվածային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույթով	0	263	0	-	3,345	-
Այլ տոկոսային եկամուտ	0	0	47,812	-	-	3,104
Վարկային կորստի գծով ծախս	0	12	(25,947)	-	(157)	(274)
Տրվածային ծախս ավանդների և ընթացիկ հաշիվների գծով	(16,216)	(3,068)	(115,787)	(290,913)	(1,687)	(78,066)
Տրվածային ծախս այլ փոխառու միջոցների գծով	0	0	0	-	-	-
Տրվածային ծախս վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով	(71,176)	0	(52,011)	(46,057)	-	(127,500)

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են կազմակերպություններ, որոնց վերահսկող բաժնետոմսերը պատկանում են Բանկի բաժնետերերին, և նրանց ընտանիքի անդամներին:

Դեկավար անձնակազմի գծով կատարված հատուցումները հետևյալն են՝

	2024թ. 9 ամիս	2023թ. տարի
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	336,756	462,039
Կենսաթոշակային հատկացումներ	6,308	5,358
Ընդամենը	336,756	467,397

32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

	Ծան.	Բանկերից ստացված վարկեր	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Այլ փոխառու միջոցներ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Ֆինանսավորման գործունեության ընդամենը պարտավորություններ
Հաշվեկշռային արժեք 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19,20	7,765,422	1,451,539	3,333,190	1,787,052	14,337,203
Թողարկումից մուտքեր		26,119,172	4,758,175	5,363,220	-	36,240,567
Մարումներ		(29,061,929)	(323,220)	(827,028)	(257,266)	(30,469,443)
Արտարժույթային փոխարկումներ		248,197	58,250	-	-	306,447
Անկանխիկ գործարքներ		-	-	-	225,207	225,207
Այլ		(11,846)	20,125	64,677	-	72,956
Պահանջարկային արժեք 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18,19,20	5,059,016	5,964,869	7,934,059	1,754,993	20,712,937
Թողարկումից մուտքեր		24,365,070	5,889,314	6,124,770	6,331	36,385,486
Մարումներ		(22,496,184)	(1,083,344)	(801,396)	(186,619)	(24,567,543)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(335,479)	(180,789)	0	0	(516,268)
Անկանխիկ գործարքներ		0	0	0	(1,342)	(1,342)
Այլ		(26,065)	91,621	109,692	127,644	302,892
Հաշվեկշռային արժեք 2024 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	17,18,19,20	6,566,358	10,681,672	13,367,125	1,701,008	32,316,163

«Այլ» տողում ներառված է տարվա ընթացքում թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերից ստացված վարկերի և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով վճարված և հաշվեգրված տոկոսների զուտ ազդեցությունը: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

Անկանխիկ գործարքները ներառում են վարձակալության գծով պարտավորությունների ավելացումները և փոխառու միջոցների՝ Բանկի բաժնետիրական կապիտալի փոխարկման գործարքը (Ծան. 19, 20 և 22):

33. Կապիտալի համարժեքություն

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Բանկն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

Հայաստանի կենտրոնական բանկը սահմանում և վերահսկում է Բանկի կապիտալի պահանջները:

(հազար ՀՀ դրամ)

33. Կապիտալի համարժեքություն (շարունակություն)

Բանկը որպես կապիտալ ճանաչում է ՀՀ օրենսդրությամբ բանկերի կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը, ինչպես նաև հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի դրությամբ նվազագույն մակարդակը կազմել է 11% (2023թ.՝ 11%): 2024թ. Սեպտեմբեր 30-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված մակարդակին:

2023 թվականի հունիսից սկսած առաջին և երկրորդ մակարդակի կապիտալի տարրերը փոփոխվել են և այժմ այդ տարրերը ներառում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող վերազնահատման պահուստը, որը տեղափոխվել է երկրորդ մակարդակից առաջին մակարդակ, և պարտքային կորստի գծով հիմնական պահուստը, որը ավելացել է երկրորդ մակարդակի կապիտալում՝ առավելագույնը ռիսկով կշռված ակտիվներում ներառված վարկային ռիսկի 1.25% չափով: